

Град у српској књижевности 20. века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета: Упознавање са теоријском литературом која проблематизује феномен града. Упознање са трансформацијама идеје града у српској књижевности током XX века.

Исход предмета: Познавање трансформација идеје града у европској интелектуалној традицији, тако и у низу за тему града репрезентативних односно канонских дела српске књижевности. Стицање свести о друштвеним, културним и политичким реперкусијама различитих концепције разумевања феномена града.

Садржај предмета: Теоријска настава – Анализа идеје града од доба Просвећености до епохе глобализације: Град као идеални простор, Град као пакао, Град као (естетски) објект, односно као поље жеље; Град као некропола, Постколонијални град, разлика између Полиса и Мегалополиса.

Студијски истраживачки рад – рад на текстовима: Јован Дучић „Писмо из Француске - Париз” Иво Андрић, *Госпођица*, Милош Црњански *Роман о Лондону*, Град у поезији Новице Тадића (избор из поезије), Душко Радовић *Београде, добро јутро* (избор), Михајло Пантић, *Новобеоградске приче*, Звонко Карановић, *Више од нуле*.

Препоручена литература

К. Е. Шорске, “Идеја о граду у европској мисли – од Волтера до Шпенглера”; Б. Пајк “Град у сталним променама” Р. Лехан “Од мита до мистерије” (сва три текста у: Поља, бр. 453, септембар – октобар, 2008,)

Г. Зимел, “Метрополис и духовни живот” у *Георг Зимел 1858-2008*, Нови Сад, 2008. 280-291.

О. Шпенглер, “Градови и народи (Душа града)” у *Пропаст Запада*, Београд, 2003. 105-137.

М. Ломпар, *Црњански и Мефистофел*, Нолит, Београд, 2007. (одломци)

С. Владушић, *Црњански, Мегалополис*, Београд, 2012. (одломци)

Полис/Мегалополис, темат у ЛМС, јануар, 2013, књ. 491, св. 1-2.

А. Јерков, Предговор *Антологији београдске приче*, Време књиге, Београд, 1994.

К. Robins, “Ka Londonu: grad izvan nacije”, *Studije kulture*, preredila Jelena Đorđević, Službeni glasnik, Beograd, 2008.

Рат и књижевни дискурс

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са најзначајнијим приступима ратној књижевности, њиховим теоријским донетима и ограничењима. Овладавање методама анализе књижевних текстова који за предмет имају говор о рату и насиљу.

Исход предмета

Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за истраживање дела из области ратне књижевности, развијање критичког мишљења.

Докторанд поседује свестрана знања о ратној књижевности у европском књижевном контексту, из књижевноисторијске и жанровске перспективе, и оспособљен је да, применом одговарајуће методологије, самостално врши књижевноисторијску и жанровску анализу и интерпретацију дела ратне књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава

Периодизација ратне књижевности. Питање односа фикционалности и историје/сведочанства у књижевном дискурсу о рату. Тематска анализа (национално и патриотизам, колаборација, Холокауст, траума, постгенерација, жене у рату). Питање колективног и индивидуалног сећања. Ангажованост интелектуалаца и њихова улога. Ескапизам. Идеологија, пропаганда и етичка питања.

Естетичка питања. Књижевноисторијска анализа и интерпретација појединих књижевних дела са различитих методолошких полазишта.

Студијски истраживачки рад

Прикупљање одговарајуће грађе за дисертацију и њена научна обрада; проучавање прегледне литературе и проблемских студија из области ратне књижевности, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају, књижевноисторијским и друштвеним последицама.

Препоручена литература

Арент Хана, *О насиљу*, прев. Душан Величковић, Београд, Александрија Прес, Нова српска политичка мисао, 2002.

Бурдије Пјер, *Правила уметности, Генеа и структура поља књижевности*, прев. В. Капор и др., Нови Сад, Светови, 2003.

Hamel Yan, *La bataille des mémoires : La Seconde Guerre mondiale et le roman français*, Presse Université de Montréal, 2007.

Lamberti Elena (Editor), Fortunati Vita (Editor), *Memories and Representations of War: The Case of World War I and World War II* (Textxet Studies in Comparative Literature); Rodopi, Amsterdam, New York, NY, 2009.

Lorcin Patricia M. E. (Editor), Daniel Brewer (Editor), *France and Its Spaces of War: Experience, Memory, Image*, New York, Palgrave Macmillan, 2009.

Maticki M, *Srpski roman i rat: Naučni skup Despotovac, 20-21. 8. 1998*. Despotovac, Narodna biblioteka „Resavska škola“, 1999.

McLoughlin Kate; *Authoring War: The Literary Representation of War from the Iliad to Iraq*, Cambridge University Press, 2011.

Muchembled Robert, *Histoire de la violence, Du XVIe siècle à nos jours*, Seuil, 2008.

Suleiman Susan Rubin, *Crises of Memory and the Second World War*, Harvard University Press, 2006.

Todorov Tzvetan, *Mémoire du mal, tentation du bien*, Robert Laffont, 2000.

Књижевност егзила

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Нема

Циљ предмета

Упознавање са поетичким карактеристикама књижевности егзила, могућностима промењене рецепције књижевности пре и током трајања егзила као и могућим променама које настају са напуштањем матичне културе.

Исход предмета

Оспособљеност за самостално препознавање поетичких карактеристика књижевности егзила, формалних и садржинских разлика насталих променом перспективе из које се пише и односа према Другом.

Садржај предмета

Теоријска настава: Одређење појма књижевности егзила и његово разликовање од књижевности дијаспоре, исељеничке књижевности и књижевности „унутрашњег егзила“. Књижевност егзила као одговор на друштвене, политичке и друге врсте условљености културе из које се пише и културе за коју се пише. Преглед књижевности егзила од Овидија преко Дантеа до данас. Језик егзила. Сећање и егзил. Поетика пре, током и после егзила. Разликовање садржинских и формалних промена насталих услед дислоцирања. Идентитет писца и идентитет књижевности егзила. Књижевност егзила у 20. веку (Т. Ман, Ј. Бродски, В. Гомбрович, В. Набоков, Ч. Милош...).

Студијски истраживачки рад: избор из дела М. Црњанског, В. Стевановића, Д. Албахарија, М. Ковача, Д. Угрешић, С. Ваљаревића, Ч. Симића и аутора по избору студената.

Препоручена литература

1. Edward Said, „Razmišljanja o egzilu, *Zarez*, VII/149, 24. veljače 2005, str. 24-26.
2. Dubravka Ugrešić, „Pisati u egzilu“, *Reč*, br. 60/5. decembar 2000, str. 97-109.
3. István Ladányi, „Mapiranje egzila u *Muzeju bezuvjetne predaje* Dubravke Ugrešić“, *Fluminensia*, god. 20 (2008) br. 1, str. 119-138.

Основе научног и интердисциплинарног приступа у истраживању модерне историје

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Стицање општих и стручних знања утемељених на провереним достигнућима савремене историјске науке о структурама и процесима историје модерног доба, са посебним фокусом на простор југоисточне Европе.

Упознавање студената са основним концептима теорије модернизације и различитим приступима, као и указивање на неопходност њихове критичке примене приликом проучавања историје модерног доба.

Подстицање ширег разумевања процеса модернизације указујући на његову економску, социјалну, политичку и културну димензију, као и на њихову међусобну повезаност.

Развијање критичког мишљења, односно интердисциплинарног и мултиперспективног приступа у разумевању темељних историјских процеса, схватања, структура и обележја историје модерног доба.

Исход предмета

Усвајање општих знања и развијање способности да се најважнији догађаји, појаве и процеси из историје југоисточне Европе у модерно доба могу идентификовати, систематизовати, интерактивно тумачити у односу на основне процесе европске и светске историје.

Садржај предмета

Теоријска настава – Излагања о историјским предусловима, просторном и хронолошком контексту, субјектима, чиниоцима, главним одликама, значају, као и о интердисциплинарним методама релеватним за проучавање историје Европе у модерно доба, са посебним нагласком на простор југоисточне Европе; осврт на основна методолошка питања и анализа различитих идеја о односу „центра“ и „периферије“ од доба Просветитељства до 20. века; указивање на разноврсност и вишеслојност дискурса о „заосталости“, „периферији“, „модерности“ итд; излагања о технолошкој и индустријској модернизацији, урбанизацији, индустријализацији, процесу изградње нација и етничкој хомогенизацији итд.

Практична настава

Вежбе - анализа и критичко промишљање одабране литературе, усмено излагање семинарских радова, њихова анализа и дискусија

Препоручена литература (одабрана поглавља из наведене литературе)

Alberto Martinelli, *Modernizam: proces modernizacije*, Podgorica 2010.; Anthony D. Smith, *Nacionalizam i modernizam: kritički pregled suvremenih teorija nacija i nacionalizma*, Zagreb 2003.; Piter Berk, *Istorija i društvena teorija*, Beograd 2002.; Imanuel Volderstin, *Moderni svetski sistem*, 1-2, Podgorica 2012.; М. Паларе, *Балканске привреде око 1800. до 1914. године: еволуција без развоја*, Београд 2010.; John R. Lampe, Marvin R. Jackson, *Balkan Economic History 1550-1950: From Imperial Borderlands to Developing Nations*, Bloomington 1982.; Мари-Жанин Чалић, *Социјална историја Србије 1815–1941: успорени напредак у индустријализацију*, Београд 2004.; Iván T. Berend, György Ránki, *Evropska periferija i industrijalizacija 1780–1914*, Zagreb 1996.; Ivan Z. Denes (ed.), *Liberty and the Search for Identity. Liberal Nationalisms and the Legacy of Empires*, Budapest 2006.; Daniel Chirot, *Social Change in a Peripheral Society: The Creation of a Balkan Colony*, New York-San Francisco-London 1976.; D. Chirot (ed.), *The Origins of Backwardness in Eastern Europe: Economics and Politics from the Middle Ages Until the Early Twentieth Century*, Berkeley – Los Angeles 1989.; Horst Haselsteiner, *Ogledi o medernizaciji u Srednjoj Europi*, Zagreb 1997.

Темељи научног и интердисциплинарног истраживања историје грчке политичке мисли у антици

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета: Стицање општих и стручних знања утемељених на провереним достигнућима савремене историографске науке о државним и друштвеним структурама, настанку и развоју политичке мисли, културним достигнућима, као и о савременој рецепцији грчке политичке мисли. Развијање критичког мишљења, односно интердисциплинарног и мултиперспективног приступа у разумевању темељних историјских процеса, схватања, структура и обележја грчке политичке мисли у антици.

Исход предмета

Усвајање општих знања и развијање способности да се најважнији догађаји, појаве и процеси из историје грчке политичке мисли у антици могу идентификовати, систематизовати, интерактивно тумачити у односу на општу историју антике и општу историју политичке мисли и применити у складу са методологијом историографске науке. Коришћење савремених информатичких медија и средства у проучавању историје.

Садржај предмета

Теоријска настава – Излагања о историјским предусловима, просторном и хронолошком контексту, субјектима, чиниоцима, главним одликама, значају, као и о интердисциплинарним методама релеватним за проучавање грчке политичке мисли у античком периоду. Ту спадају: методолошке претпоставке, развој и утицај друштвених и политичких идеја од хомерског до класичног периода у Хелади, генеза политичких и друштвених структура, као и рецепција античке грчке политичке мисли у Срба. Нарочита пажња се на предмету поклања писаним изворима.

Практична настава – Упознавање еволуције политичке мисли у античкој Грчкој на основу читања оргиналних извора и њихово критичко промишљање, презентација радова студената.

Препоручена литература (одабрана поглавља из наведене литературе)

1. И. Јордовић, *Стари Грци. Портрет једног народа*, Београд 2011.
2. М. Н. Ђурић, *Историја хеленске књижевности*, Београд 1988.
3. М. Н. Ђурић, *Историја хеленске етике*, Београд ²1990.
4. С. Аврамовић, *Правна историја старог века*, Општа историја државе и права I, Београд 1995.
5. P. Vidal-Naquet, *Grčka demokracija u historiji*, Beograd 2003.
6. K. Majer, *Настанак политичког код Грка*, Београд 2010.
7. J. Ober, *Political Dissent in Democratic Athens*, Princeton 1998.
8. K. A. Raaflaub, *The Discovery of Freedom in Ancient Greece*, Chicago 2004.
9. C. Rowe, M. Schofield (ed.), *The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought*, Cambridge 2000.
10. R. K. Balot (ed.), *A Companion to Greek and Roman Political Thought*, Main Street (Malden) 2009.

Педагошка комуникологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

- Проучавање и критичко анализирање аксиомира међуљудског опхођења у различитим контекстима и сталној интеракцији у педагошким ситуацијама;
- Проучавање и анализирање различитих аспеката техника вођења разговора, обликовање и јачање мотиватора у отежаним ситуацијама педагошког комуницирања.

Исход предмета

- Развијање компетенција интерперсоналне комуникације, интерактивног и недирективног приступа у педагошким и другим свакодневним, животним ситуацијама;
- Оспособљеност за вођење и налажење значења наше свакодневне педагошке комуникације као и толерантног решавања конфликта у педагошким као и у другим животним ситуацијама и релацијама.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Међуљудска (интерперсонална) комуникација (Пол Ватцлавик)- појам субдисциплине, методологија
- Аксиоми комуникације и контекстуалност интерперсоналне комуникације
- Психолошке основе комуницирања (комуникациони квадрат)
- Слање преко мноштва канала – мали тренинг невербале комуникације
- Налажење реда у свему – дисонација и последице
- Технике вођења разговора – унутрашња структура разговора
- Пет фаза једног разговора
- Облици питања, изјаве у првом лицу, давање и примање повратних информација, опхођење са дистракторима
- Отворено вођење разговора – вештина активног слушања
- Отежане ситуације комуницирања – мотивација и демотивација - теорија два фактора
- Превазилажење конфликта у разговору- кооперација или конфликт
- Комуникација у тимском раду.

Препоручена литература

- Андевски, М. (2007) *Уметност комуницирања*, ЦЕКОМ-букс, Нови Сад
- Sean Neil, (1994) *Neverbalna komunikacija u razredu*, Educa, Zagreb
- Kathlee K. Reardon, (1998) *Interpersonalna komunikacija*, Alinea, Zagreb
- Мандић, Т., (2001) *Комуникологија*, Службени лист, Београд

Књижевна авангарда у светлу родног кодирања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета Упознавање са историјски разноврсним родним трендовима у књижевности светске/европске, јужнословенске и српске авангарде, као и њихова веза са другим медијима: филмом и сликарством.

Исход предмета Овладавање теоријским и методолошким приступима родног приступа овој специфичној проблематици, која је од недавно почела да се примењује и у истраживању културолошких и поетичких премиса књижевне авангарде и њених покрета, у првом реду експресионизма и надреализма.

Садржај предмета

Проблем родног идентитета у авангардној књижевности. Типови маскулинитета и његова криза (Кафка, Црњански, Крлежа, Растко Петровић). Аспекти материнства, фантазије о (мушком) рођењу.

Конфликт са оцем као носиоцем институционалног поретка на различитим нивоима. Конфликт мушког и женског принципа и замена родних улога. Фигура проститутке, инцест (Тракл, Настасијевић). Мизогинија (немачки експресионисти, Црњански, Андрић, Јанко Полић Камов).

Лудило, жеља и сексуалност (експресионисти, надреалисти). Сексуална манипулација женом ради социјалне и политичко-финансијске доминације. Манифестације Queer естетике.

Препоручена литература

„Expressionism and Gender“, ed. by Frank Krause, Vanderhauck&Ruprecht, 2010; Hal Foster, „Convulsive Identity“ The MIT Press, October, Vol. 57 (Summer, 1991), pp. 18-54; Andrew Webber, „Sexuality and the Sense of Self in the Works of Georg Trakl and Robert Musil“, London 1990; „Прегледни речник компаратистичке терминологије и културе“, ур. Б. Стојановић Пантовић, М. Радовић и В. Гвозден, АК, Нови Сад, 2011; Кристина Стевановић: „Освајање модерног“, АК, Нови Сад, 2011; Бојана Стојановић Пантовић: „Распони модернизма“, АК, Нови Сад, 2011; Магдалена Кох: „Када сазремо као култура“, Службени гласник, Београд, 2012; Џудит Батлер, „Невоља с родом“, Карпос, Лозница, 2012; Бернар Андрије и Жил Боч, „Речник тела“, Службени гласник, 2010; „Увод у родне теорије“, ур. Ивана Милојевић и Слободанка Марков, Центар за родне студије, Нови Сад, 2011.

Остала литература предвиђена силабусом.

Гинокритика и књижевни канон

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ курса јесте да се истраже и представе основе гинокритике, подврсте феминистичке критике која се бави изучавањем историје женске књижевности и женске креативности, и да се осветле историјски, културни и вредносни критеријуми који су утицали на креирање женске књижевне историје.

Исход предмета

Студент се оспособљава за изучавање женске књижевне историје у контексту родних теорија и приступа.

Садржај предмета

Теоријски модели за проучавање женске књижевне традиције (И. Шоволтер, С. Губар, С. Гилберт). Епистемологија и методологија родних студија књижевности (С. Гилберт, С. Губар, А. Колодни, Џ Фетерли). Женско ауторство и књижевни канон (Х. Блум, С. Губар). Женска историја књижевности. Феномен „страха од ауторства“ и потрага за „женским прецима“; женска традиција и маргинализација (Е. Мерс, К. Милет). Реконструисање женске англофоне традиције: три фазе развоја.

Препоручена литература

Гордић Петковић, Владислава (2007). *На женском континенту*. Нови Сад: ДОО Дневник.

Гордић Петковић Владислава (2010), Гинокритичко откривање женске књижевне традиције у оквирима америчког канона, *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, XXXV-2, стр. 47-57.

Гордић Петковић Владислава (2011), Род и књижевност, *Увод у родне теорије*, Медитеран Паблишинг, Нови Сад, 397-409.

Moers, Ellen (1985), *Literary Women: The Great Writers*. New York: Oxford University Press,.

Showalter, Elaine (1997). *A Literature of Their Own: British Women Novelists from Bronte to Lessing*.

Showalter, Elaine (2009). *A Jury of Her Peers: American Women Writers from Anne Bradstreet to Annie Proulx*. New York: Knopf.

Докторска дисертација - избор теме и предлог литературе

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Оспособљавање докторанда да изабере дисертабилну и научно значајну тему за докторску дисертацију, да добро и аргументовано конципира образложење њеног научног значаја и доприноса науци из области и дисциплина у оквирима српске и страних филологија или друштвених наука и да одабере релевантну литературу која ће му помоћи у даљем научноистраживачком раду на теми који води реализацији циља његовог/њеног истраживања.

Исход предмета

Утврђивање концепта теме докторске дисертације, његово аргументовано образлагање и сачињавање списка релевантних библиографских јединица везаних за тему истраживања

Садржај предмета

Студијски истраживачки рад

Претраживање домаћих и страних библиотечких фондова (ручних и електронских каталога) и формирање списка релевантних библиографских јединица из области/предмета из којег се планира израда докторске дисертације. Преглед релевантне литературе из најуже области истраживања и дискусија о одабраној литератури. Конципирање наслова и теме за докторску дисертацију и скицирање образложења теме, њеног значаја за области и дисциплине у оквирима српске и страних филологија или друштвених наука и њеног научног доприноса.

Литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.

Израда пројекта истраживања и пријава дисертације

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Положен предмет *Избор теме и преглед литературе*

Циљ предмета

Потврђивање способности докторанда за конципирање плана истраживања и дефинисање фаза у научноистраживачком раду на теми из области и дисциплина у оквирима српске и страних филологија или друштвених наука којом се проширују границе досадашњих знања, писање дефинитивног предлога и образложења теме докторске дисертације за пријаву докторске дисертације у складу са Правилником о докторским студијама на Филозофском факултету у Новом Саду.

Исход предмета

Израда детаљног пројекта научног истраживања и пријављивање и прихватање теме докторске дисертације којом се проширују границе досадашњих знања, а у складу са Правилником о докторским (интердисциплинарним) студијама на Филозофском факултету у Новом Саду.

Садржај предмета

Студијски истраживачки рад

Одређивање тематског и хронолошког оквира истраживања, дискутовање релевантне литературе, планирање и спецификација појединих фаза истраживања, разрада динамике у истраживању и детаљног пројекта конкретних истраживачких задатака, постављање конкретних проблема и писање коначног текстуалног образложења научног значаја одабране теме и пријављивање теме докторске дисертације којом се проширују границе досадашњих знања, а у складу са Правилником о докторским (интердисциплинарним) студијама на Филозофском факултету у Новом Саду. Докторанд се приликом израде пројекта истраживања по потреби консултује и са другим наставницима из уже научне области којој припада тема будуће дисертације.

Препоручена литература

Самостални студијски истраживачки рад – у библиотекама, архивима, претраживање интернета и електронских каталога библиотека и консултације са ментором.

Објављивање научног приказа/прегледног научног рада

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Положени предмети *Избор теме и преглед литературе* и *Израда пројекта истраживања и пријаве дисертације*

Циљ предмета: Оспособљавање докторанда да, уз консултације са ментором, самостално напише научни приказа рецентне научне монографије, или научну полемику, критику, односно прегледни научни рад из научне области којој припада и формулисана тема докторске дисертације.

Исход предмета: Објављивање једног самостално написаног научног приказа, научне полемике, критике, или прегледног научног рада у часопису категоризованом од стране одговарајућег Матичног научног одбора.

Садржај предмета: На основу прикупљене литературе у оквиру предмета *Избор теме и преглед литературе* докторанд бира једну од најрецентнијих научних монографија из научне области којој припада формулисана тема докторске дисертације и, уз консултације с ментором, пише приказ те студије, поштујући дискурсне захтеве научног приказа, научне полемике, односно научне критике као жанрова научног функционалног стила. Фокусирану научну монографију докторанд описује и доводи је у контекст сродних научних истраживања смештајући је у научну вертикалу и научну хоризонталу. Утврђују се теоријско-методолошке основе на којима је научна монографија настала и истичу се све научне новине које дата монографија доноси одговарајућој научној области. На тај начин докторанд изграђује критичку свест према изабраној литератури. По договору са ментором, докторанд може на основу изабране литературе написати и прегледни научни рад на тему која се уклапа у научну област којој припада и тема докторске дисертације. Написани приказ или прегледни научни рад докторан уз сагласност ментора објављује у научном часопису категоризованом од стране одговарајућег Матичног научног одбора. Обавезе докторанда на предмету *Објављивање научног приказа/прегледног научног рад* завршене су добијањем потврде од уредништва научног часописа да је научни приказ, научна полемика, научна критика, односно прегледни прегледни научни рад прихваћен за публикување.

Литература

Избор литературе дефинисан је темом научног рада, односно реферата.

Докторска дисертација-истраживање на теми

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

-Оспособљавање студената за критички и етички приступ научној и стручној литератури, за проналажење, вредновање, истраживање, интерпретацију и примену научних сазнања у реалном окружењу.

-Темељни истраживачки рад докторанда на конципирању основне структуре докторске дисертације, на профилисању посебних одељака и тематских целина дисертације, као и писање појединих текстова из склопа тематских задатака дисертације.

Исход предмета

-Утврђивање основне структуре докторске дисертације, њене унутрашње организације на посебна истраживачка подручја и тематске задатке.

Садржај предмета

- Студијски истраживачки рад.
- Елаборација основне истраживачке идеје докторске дисертације.
- Рашчлањивање истраживачке идеје на посебне истраживачке темате.
- Рашчлањивање истраживачких темата на посебне текстуалне целине.

Препоручена литература

У сагласности са утврђеним општим списком литературе која је утврђена за целину докторске дисертације врши се селекција литературе према конкретним истраживачким задацима.

Учешће на научном скупу са рефератом

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Положени предмети *Избор теме и преглед литературе* и *Израда пројекта истраживања и пријаве дисертације*

Циљ предмета: Оспособљавање докторанда да, уз сагласност ментора, самостално учествује на научном скупу са оригиналним радом, односно рефератом као резултатом самосталног научног истраживања из научне области којој припада и формулисана тема докторске дисертације.

Исход предмета: Јавно излагање резултата самосталног и оригиналног научног истраживања из научне области којој припада формулисана тема докторске дисертације и презентовање резултата истраживања у научном раду који је рецензиран и(ли) прихваћен за објављивање.

Садржај предмета: 1. Пријављивање теме и учешћа на научном скупу са задатом оквирном темом из научне области којој припада формулисана тема докторске дисертације. 2. Писање резимеа у којем се, с једне стране, концизно образлаже веза предложене теме и истраживања са оквирном темом научног скупа и, с друге стране, излажу очекивани резултати истраживања. 3. Самостално истраживање дефинисано пријављеном темом: одабирање и читање релевантне литературе; дефинисање корпуса, ексцерпција, анализа и класификација грађе; квантификативна и квалитативна анализа грађе; извођење синтетичких судова и њихово довођење у везу са познатим научним резултатима у датој области научног истраживања. 4. Писање научног рада као резултата самосталног научног истраживања уз поштовање техничких пропозиција организационог одбора научног скупа на коме ће се рад излагати. 5. Представљање научног рада академској јавности на научном скупу. 6. Оспособљавање докторанда, с једне стране, за академску научну комуникацију са главним уредником зборника у коме ће рад бити објављен и, с друге стране, за адекватно академско и научно реаговање на евентуалне рецензентске примедбе. Обавезе докторанда на предмету *Учешће на научном скупу са рефератом* завршене су добијањем потврде од уредништва зборника радова да је изложени научни рад прихваћен за публикавање.

Литература

Избор литературе дефинисан је темом научног рада, односно реферата.

Писање докторске дисертације 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 20

Услов: Положени сви испити предвиђени програмом Интердисциплинарних друштвено-хуманистичких докторских студија

Циљ предмета: Применом основних, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних знања, метода и најновијих знања из рецентне релевантне научне и стручне литературе (монографије и периодика) докторанд приступа писању докторске дисертације која представља оригиналан и релевантан научни допринос конкретној научној области.

Исход предмета: Потврђена способност докторанда да, применом одговарајуће методологије, самосталним повезивањем и применом стечених стручних знања из предмета докторских студија као и оспособљеношћу да се самостално служи релевантном литературом, применом научне методологије, системском анализом и извођењем релевантних закључака саопшти резултате својих истраживања у оквиру задате теме докторске дисертације, образложи њихов значај за даља научна истраживања у одређеној научној области.

Садржај предмета: Садржај и структура докторске дисертације формирана је појединачно у складу са темом и потребама рада. Докторанд је проучио стручну и теоријску литературу, анализирао предмет своје докторске дисертације у циљу изналагања решења конкретног задатка који му је поставио ментор и приступио писању завршног рада. Теоријске основе представљају услов за успешан рад на писању докторске дисертације.

Докторска дисертација пише се у оквиру задате теме којој су претходно дефинисани циљеви и задаци, а која је образложена и позитивно оцењена од стране Комисије за оцену подобности теме, кандидата и ментора, што је верификовао Сенат Универзитета у Новом Саду на предлог Наставно-научног већа Филозофског факултета. Позитивно оцењеним предлогом теме докторске дисертације докторанд стиче право да приступи писању докторске дисертације. Докторанд у писању докторске дисертације примењује план рада сачињен у консултацијама са ментором. У писању докторске дисертације докторанд се служи релевантном литературом предложеном од стране ментора, односно литературом коју је сам предложио и анализирао са ментором. Током израде докторске дисертације докторанд се консултује са ментором који докторанду може давати и додатна упутства у погледу литературе, квантитативно-квалитативне анализе прикупљене грађе и доношења синтетичких судова. Докторанд се током писања дисертације по потреби консултује и са другим наставницима из уже научне области којој припада тема дисертације. Написану докторску дисертацију ментор прегледа и у року од 30 дана даје писмену сагласност да докторанд може предати текст докторске дисертације, чиме су и обавезе докторанда на предмету *Писање докторске дисертације* завршене.

Литература

Избор литературе дефинисан је темом докторске дисертације.

Израда и објављивање другог научног рада (са рецензијама)

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Оспособљавање за самостални научно-истраживачки и ауторски рад.

Исход предмета

Публиковање израђеног научног рада у публикацијама или часописима одговарајућег научног ранга који захтевају рецензиран рад.

Садржај предмета

Студијски истраживачки рад

Избор одговарајуће истраживачке теме, студирање рецентне литературе и израда самога научног рада.

Препоручена литература

Одабрана рецентна литература којом се апсолвира истраживачки задатак на чијој је изради конципиран научни рад.

Писање докторске дисертације 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 20

Услов: Положени сви испити предвиђени програмом Интердисциплинарних друштвено-хуманистичких докторских студија

Циљ предмета: Применом основних, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних знања, метода и најновијих знања из рецентне релевантне научне и стручне литературе (монографије и периодика) докторанд приступа писању докторске дисертације која представља оригиналан и релевантан научни допринос конкретној научној области.

Исход предмета: Потврђена способност докторанда да, применом одговарајуће методологије, самосталним повезивањем и применом стечених стручних знања из предмета докторских студија као и оспособљеношћу да се самостално служи релевантном литературом, применом научне методологије, системском анализом и извођењем релевантних закључака саопшти резултате својих истраживања у оквиру задате теме докторске дисертације, образложи њихов значај за даља научна истраживања у одређеној научној области.

Садржај предмета: Садржај и структура докторске дисертације формирана је појединачно у складу са темом и потребама рада. Докторанд је проучио стручну и теоријску литературу, анализирао предмет своје докторске дисертације у циљу изналажења решења конкретног задатка који му је поставио ментор и приступио писању завршног рада. Теоријске основе представљају услов за успешан рад на писању докторске дисертације.

Докторска дисертација пише се у оквиру задате теме којој су претходно дефинисани циљеви и задаци, а која је образложена и позитивно оцењена од стране Комисије за оцену подобности теме, кандидата и ментора, што је верификовао Сенат Универзитета у Новом Саду на предлог Наставно-научног већа Филозофског факултета. Позитивно оцењеним предлогом теме докторске дисертације докторанд стиче право да приступи писању докторске дисертације. Докторанд у писању докторске дисертације примењује план рада сачињен у консултацијама са ментором. У писању докторске дисертације докторанд се служи релевантном литературом предложеном од стране ментора, односно литературом коју је сам предложио и анализирао са ментором. Током израде докторске дисертације докторанд се консултује са ментором који докторанду може давати и додатна упутства у погледу литературе, квантитативно-квалитативне анализе прикупљене грађе и доношења синтетичких судова. Докторанд се током писања дисертације по потреби консултује и са другим наставницима из уже научне области којој припада тема дисертације. Написану докторску дисертацију ментор прегледа и у року од 30 дана даје писмену сагласност да докторанд може предати текст докторске дисертације, чиме су и обавезе докторанда на предмету *Писање докторске дисертације* завршене.

Литература

Избор литературе дефинисан је темом докторске дисертације.

Одбрана докторске дисертације

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

-Јавно усмено, односно мултимедијално предсатвљање докторандовог познавања и систематског разумевања одабране и писмено обрађене теме докторске дисертације; способност самосталног и аргументованог образлагања примењене методологије и резултата оригиналног научног истраживања у области друштвено-хуманистичких наука, уз неопходан степен академског интегритета; давање концизних, јасних и аргументованих одговора на сва питања која постављају чланови комисије за одбрану докторске дисертације.

Исход предмета

-Способност да се оригиналним истраживањем постигну научно-истраживачки резултати којима се проширују границе досадашњих знања у области друштвено-хуманистичких наука. Јавна потврда докторандовог познавања и систематског разумевања одабране теме докторске дисертације; способност да се научној јавности самостално и аргументовано образлаже примењена методологија и резултати оригиналног научног истраживања у области друштвено-хуманистичких наука.

Садржај предмет

-Јавна одбрана докторске дисертације у складу је са Правилником о докторским студијама Филозофског факултета у Новом Саду. Пошто је завршио писање докторске дисертације, и у договору с ментором, докторанд предаје најмање 8 примерака дисертације Наставно-научном већу Факултета, које формира Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације од најмање 3 члана. Комисија (позитиван) извештај о оцени доставља Наставно-научном већу Факултета које тај извештај разматра и прослеђује Сенату Универзитета на усвајање. Позитиван, а од стране Сената Универзитета усвојен, извештај о оцени докторске дисертације доставља се Факултету и Комисији која, заједно са деканом и кандидатом, заказује термин усмене одбране докторске дисертације. На усменој одбрани докторске дисертације докторанд најпре излаже кратак експозе о својој тези, резултатима

својих истраживања и доприносу своје дисертације области из које је теза писана, а затим одговара на питања која му постављају чланови Комисије. Одбрана се сматра завршеном кад сви чланови Комисије ицрпе предвиђена питања и докторанд на њих да задовољавајуће одговоре. После повлачења Комисије и састављања записника са одбране, Комисија докторанду саопштава резултат одбране. Записник са одбране прослеђује се администрацији Факултета и Универзитета. Позитиван исход одбране докторске дисертације води ка свечаном промовисању докторанда у доктора наука, што се уприличује за све нове докторе наука на Универзитету у Новом Саду.

Препоручена литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.

Естетика књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са историјским развојем и епохалним искуствима која су маркирала укрштања књижевног и филозофског дискурса. Упознавање са идејним повезивањем филозофских и књижевних текстова из етичког, естетичког, поетичког, аксиолошког и политичког угла; упознавање са књижевним поступцима и темама у филозофији и са филозофским поступцима и темама у књижевности. Упознавање са историјским развојем односа између књижевности и филозофског, односно научног начина мишљења.

Исход предмета

Студент ће бити у стању да: на одговарајући начин примењује филозофска знања у разумевању и интерпретацији књижевних дела; да уочи битне елементе филозофског мишљења у књижевним текстовима и књижевне елементе у филозофским делима; да стекне знања о теоријским проблемима успостављање везе између књижевности и језика, историје и стварности; да овлада теоријским знањима о природи фикције; да овлада оперативним знањима из области аксиологије.

Садржај предмета

Филозофија књижевности и естетика. Антика: филозофски значај поетског заноса. Трагедија: чишћење душе фикционализацијом емоција. Хеленизам: епистоларна култура и сатира. Хришћанство: књижевност и филозофија у функцији вере. Ренесанса: модернизовање неоплатонизма. Просветитељство и *Bildungsroman*. Романтизам: уметност као медијум еманципације. Сродност књижевних авангарди и савремене филозофије. Филозофија живота и херменеутика субјекта. Модерна субјективност и књижевност. Режији чулности у књижевном тексту. Књижевност и историја. Књижевност и моћ. Политика књижевности. Етика и књижевност: сведочење и холокауст.

Препоручена литература

Аристотел, *О песничкој уметности*, прев. М. Ђурић, Дерета, Београд, 2002.
Бодлер, Шарл, *Романтична уметност*, прев. А. Арсенијевић, Просвета, Београд, 1954.
Гвозден, Владимир, *Девет српских песника/Nine Serbian Poets*, Адреса, Нови Сад, 2012.
Гвозден, Владимир, *Књижевност, култура, утопија*, Адреса, Нови Сад, 2011.
Зафрански, Ридигер, *Романтизам*, прев. М. Абрамовић, Адреса, Нови Сад, 2011.
Јеврејин, Лав, *Дијалози о љубави*, прев. А. Манчић, Службени гласник, Београд, 2008.
Монтењ, *Есеји* (различита издања).
Монтескје, *Персијска писма*, прев. М. Видојковић, Утопија, Београд, 2004.
Ниче, Фридрих, *Књига о филозофу*, прев. Ј. Аћин, Модерна, Београд, 1991.
Платон, *Ијон/Гозба/Федар*, прев. М. Ђурић, БИГЗ, Београд, 1979.
Проле, Драган, *Унутрашње иностранство*, Нови Сад, 2013 (у штампи).
Семпрун, Хорхе, *Писање или живот*, прев. Ј. И. Стојановић, Паидеиа, Београд, 1996.
Сенека, *О блаженом животу/Писма Луцилију*, прев. М. Ђурић, Београд, 2010.
Нови завјет, Библијско друштво Србије, Београд 2012.
Фери, Лик, *НотоAestheticus*, прев. Ј. Стакић, Издавачка књиж. З. Стојановића, Нови Сад, 1994.
Фуко, Мишел, *Херменеутика субјекта*, прев. М. Козић/З. Ракић, Светови, Нови Сад, 2003.
Хегел, Г. В. Ф, *Естетика III*, прев. Н. Поповић, Просвета, Београд, 1970 (374-403; 563-642).

Шефер, Жан-Мари, *Зашто фикција?*, прев. В. Капор/Б. Ракић, Светови, Нови Сад, 2001.

Шлегел, Фридрих, *Разговор о поезији*, прев. М. Лома, Издавачка књиж. З. Стојановића, Нови Сад 1993.

Образовање за људска права

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са основним појмовима – демократија, једнакост, права, слобода, правда

- Упознавање студената са међународним и националним документима који се односе на ову област

- Упознавање студената са основама људских права, условима и историјатом њиховог настанка

- Развијање културе дијалога и узајамног поштовања код студената

- Развијање критичког мишљења код студената према друштву у целини

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Даје смернице и упутства учесницима у педагошком раду у развоју политике и праксе о људским правима

- Учествује у изради програма за људска права и укључивању тема у постојеће програме из овог поља

Садржај предмета

Теоријска настава

Историја људских права; људска права као демократски идеал; врсте људских права; критика концепата људских права; кршење људских права (психичко, физичко, сексуално); развој политике, теорије и праксе људских права; право на образовање и развој образовања за људска права; однос између образовања за људска права, грађанског образовања и образовања за мир; однос између образовања за људска права, образовања о људским правима и образовања у људским правима, образовање као средство за развој људских права и демократије у друштву, употреба активних и интерактивних метода наставе у образовању за људска права; могућност и употреба информацијско комуникационих технологија у образовању за људска права; интеркултурални и мултикултурални приступ курикулуму – квалитетно образовање за све без обзира на пол, језик, расу, националност., имплементација интеркултурализма у наставни процес, вредновање и осигурање квалитета у образовању за људска права;

Практична настава

дискусија и излагање реферата о садржајима теоријске наставе, мала истраживања,

Препоручена литература

1. Будић, С., Андевски, М., (2010), Образовање за плуралистичко друштво, , Нови Сад: Филозофски факултет
2. Дуерр, К., Спаић-Вркаш, В., Ферреира Мартинс, И., (2002), Учење за демократско грађанство у Европи, Загреб: Центар за истраживање, изобразбу и документацију у образовању за људска права и демократско грађанство Филозофски факултет
3. Модели стручног усавршавања наставника за интеркултурално васпитање и образовање (2006), Тематски зборник 1, Нови Сад: Филозофски факултет
4. Рид, К., (2007), Европска конвенција о људским правима
5. Пешикан, , А., (2003), Образовање и људска права, Београд: Институт за психологију, Филозофски факултет
6. Спајић-Вркаш, В., (2001), Образовање за људска права и демократију: Међународни и домаћи документ, Загреб

Теоријски и истраживачки приступи породици

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: /

Циљ предмета:

СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ПЛУРАЛИЗМУ ТЕОРИЈСКИХ ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОУЧАВАЊУ ПОРОДИЦЕ; ОВЛАДАВАЊЕ КОРПУСОМ САЗНАЊА О РЕЛЕВАНТНИМ МЕТОДОЛОШКИМ ПРИСТУПИМА У ИСТРАЖИВАЊУ ПОРОДИЦЕ; РАЗУМЕВАЊЕ ПОРОДИЧНОГ ФУНКЦИОНИСАЊА НА МАКРО И МИКРО НИВОУ.

Исход предмета

Оспособљеност за критичко процењивање значаја различитих теоријских перспектива за разумевање породице; оспособљеност за примену адекватног теоријског и методолошког приступа у проучавању породице и породичних релација.

Садржај предмета

Различите теоријске оријентације у проучавању породице и породичних односа - структурално-функционална теорија, теорија симболичке интеракције, теорија система, развојна теорија, теорија конфликта, родне теорије, теорија социјалне размене, теорија социјалне мреже, теорија друштвене (социјалне) размене, биолошко-аналитичка теорија, еколошка теорија, феминистички и посструктуралистички приступи, теорија афективне везаности. Специфичности емпиријског истраживања породице – могућности и ограничења; Методолошки приступи, технике и инструменти истраживања породице и породичног васпитања; Модели проучавања породичне функционалности; Специфичне области истраживања: брак и брачни односи; породичне улоге, породични односи и васпитање у породици; концепт, димензије и квалитет родитељства; сарадња породице и васпитно образовних, културних, здравствених и других институција; породични стрес; развод и непотпуне породице; специфичне породичне констелације.

Препоручена литература

Whitte J., Klein D. (2008). *Family theories*. Los Angeles: Sage Publication.

Cierpka M., Thomas V., Sprenkle D. (2005). *Family assessment: integrating multiple perspectives*. Gottingen, Hogrefe.

Bornstein M. H. (ed.) (2002). *Handbook of Parenting*. New Jersey, London: LEA

Touliatos, J. et al. (eds..) (1990). *Handbook of Family Measurement Techniques*. Newbury Park, London, New Delhi: Sage Publication.

Зуковић, С. (2012). *Породица као систем - функционалност и ресурси оснаживања*: Нови Сад: Педагошко друштво Војводине.

Половина, Н. (2011). *Породица у системском окружењу*. Београд: Институт за педагошка истраживања.

Чудина-Обрадовић, М., Обрадовић, Ј. (2006). *Психологија брака и обитељи*. Загреб: Голден маркетинг-техничка књига.

Јанковић, Ј. (2004). *Приступање обитељи –суставни приступ*. Загреб: Алинеа.

Михић И. (2007). *Родитељство у породицама са адолесцентом: фактори квалитета*. Београд: Задужбина Андријевић

Стефановић Станојевић Т., Михић И., Ханак Н. (2012). *Афективна везаност и породични односи: развој и значај*. Београд: Друштво психолога Србије.

Перспективе високошколског образовања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

- Омогућити студентима критичку анализу и вредновање развоја, савремених тенденција и реформи високог образовања у домаћем и међународном контексту, као и њихов значај за унапређење и осигурање квалитета у високом образовању;
- Оспособити студенте за самостални научноистраживачки рад у области високог образовања, проналажење и проучавање литературе и развој академских вештина;
- Омогућити студентима критичко промишљање, конструктивно и креативно проналажење решења за актуелне проблеме у високом образовању, као и овладавање специфичним практичним компетенцијама;
- Оспособити студенте за формулисање теоријски заснованих и релевантних истраживачких проблема и самостално спровођење истраживања, као и за тумачење и презентовање резултата истраживачког рада из области универзитетске педагогије.

Исход предмета

Студенти ће након савладаног програма бити у могућности да:

- Самостално уочавају могуће проблеме у образовној пракси у светлу најновијих образовних трендова и спроведу истраживање у складу са уоченим проблемом;
- Самостално трагају за релевантном литературом потребном за научноистраживачки рад и критички анализирају владајуће ставове у литератури неопходној за истраживање;
- Активно се укључују у међународне научне програме и користе најсавременија сазнања у области високошколског образовања;
- Самостално интерпретирају добијене резултате истраживања и саопштавају их на научним конференцијама и научним часописима;

Садржај предмета

Високошколско образовање – темељно одређење и кључни појмови. Квалитет у високом образовању. Методе и поступци контроле и унапређења квалитета (акредитација, евалуација, самовредновање). Високошколска дидактика и савремене методе у високошколској настави. Нове информацијске технологије у образовању. Институције високог образовања. Студентско тело и универзитетски наставници. Репорте високог образовања. Болоњски процес и стварање "Европског простора високог образовања". Исходи учења у високом образовању и компетенције дипломираних студената. Финансирање високог образовања, тржишне снаге и савремени процеси приватизације у високом образовању.

Препоручена литература

1. Gajić, O. (2006): Quality standards of higher education instruction in light of Bologna process, in: O. Gajić (ed.), *European Dimensions of Changes in the Educational System in Serbia, Vol. 1*, p.p. 317-330, Novi Sad: Faculty of Philosophy.
2. Гајић, О. (2007): Ефикасност високошколске наставе и метакогнитивне стратегије учења студената, У: О. Гајић (ур.), *Европске димензије промена образовног система у Србији*, књига 3, стр. 189-207, Нови Сад: Филозофски факултет.
3. Гајић, О., Будић, С., Лунгулов, Б. (2011). Персоналне и социо-демографске карактеристике као корелати вредносних оријентација и интересовања студената у Војводини. *Зборник Института за педагошка истраживања*, Београд, 43, 1 (2011), 139-159.
4. *Trends and Developments in Higher Education in Europe*. (2003). prepared by European Centre for Higher Education, Paris: UNESCO.

5. ENQA report on Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (2009): <http://www.enqa.eu/pubs.lasso>

Образовање за одрживи развој

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са парадигмом одрживог развоја – интер и интра генерацијском праведношћу, преокретом у култури, холистичким погледом на свет;

- Подстицање конструктивног одговора на еколошку кризу, анализа параметара “квалитетног живота”: ваздух, вода, пејзаж, нетакнута или вештачки обликована средина, савремени градови, урбана средина, услови становања, животни стил; Упознавање са новом филозофијом глобалног и одрживог образовања које у себи садржи одреднице одрживог развоја.

Исход предмета: Развијање и јачање компетенција еколошки свесног промишљања и деловања, подржавања еколошке етике која се заснива на принципима одрживог развоја;

- Јачање компетенција квалитетнијег живљења и опхођења са околином, партнерства и нове филозофије живљења са природом, педагошког стила живота.

Садржај предмета

Развој и значај хумане екологије – узајамни односи организма и средине

- Ефекти глобалне економије – одрживост као задатак васпитања и образовања
- Узроци еколошке кризе (деструктивне антропогене појаве у приступима природи)
- Омладина и еколошка криза, млади и глобална питања
- Однос човека и природе – од антропоцентричне и биоцентричне тенденције у односима човека и природе ка еколошкој етици
- Еколошка свест и еколошко понашање
- Како изгледа одрживи стил живота – педагошке димензије одрживог стила живота
- Одрживи развој – појам, концепт, принципи; узор за друштво и шанса квалитетнијег живота
- Одрживи развој – друштвени, привредни, педагошки изазов
- Одрживи развој, теореме модернизације и стилови живота
- Одрживи развој и преокрет у култури (промишљање генералне реформе друштва на принципима одрживости).

Препоручена литература

- Андевски, М., (1997) *Увод у еколошко образовање*, Нови Сад
- Андевски, М., Кнежевић-Флорић, О., (2002) *Образовање и одрживи развој*, Нови Сад
- Андевски, М. (2006) *Екологија и одрживи развој*, ЦЕКОМ – букс, Нови Сад
- Андевски, М., Кундачина, М., (2004) *Еколошко образовање- од бриге за околину до одрживог развоја*, Ужице.

Учење у музеју и педагошки музејски пројекти

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета Упознавање са историјом образовне делатности музеја и различитим филозофским школама мишљења у овој области; Стицање академских вештина и знања, као и развијање критичког и креативног приступа теорији и пракси образовне делатности музеја; Оспособљавање студената за научноистраживачки рад и дизајнирање педагошких музејских пројеката; Овладавање специфичним практичним компетенцијама за професионални развој.

Исход предмета Познавање историје образовне делатности музеја и различитих филозофских школа мишљења у овој области; Познавање и разумевање историјских, филозофских, политичких и професионалних претпоставки које контекстуализују образовну делатност музеја; Познавање и разумевање релевантних педагошких теорија за образовни рад у музеју; Оспособљеност за организовање и реализовање научних истраживања, укључивање у међународне научне програме, саопштавање резултата истраживања на научним конференцијама и у научним часописима, као и развијање ове научне области. Оспособљеност за примену инклузивне професионалне праксе.

Садржај предмета Образовна и комуникацијска улога музеја; Историја и филозофије образовне делатности музеја; Савремене теорије и модели учења у музеју и могућности њихове имплементације у васпитно-образовни рад; Теорије сазнавања, различити приступи тумачењу процеса учења у музеју и стратегије образовног рада; Теоријско-методолошка и епистемолошка полазишта нове образовне парадигме у музеју; Могућности примене конструктивистичке парадигме на образовну делатност музеја; Сазнавање унутар социјалног контекста: концепт „интерпретативних заједница” и партиципативни модел учења у музеју; Инклузија и социјална одговорност музеја; Музеј као место учења унутар заједнице: допринос демократским процесима, остваривању социјалне правде и доживотног учењу; Образовна делатност музеја у доба дигитализације; Музејски педагошки пројекти - претпоставке и могућности; Праћење и вредновање педагошке делатности музеја.

Препоручена литература 1. Gajić, O., & Milutinović, J. (2010). Intercultural dialogue in education: critical reflection in the museum context. *Odgojne znanosti (Educational Sciences)*, 12(1), 151–165. 2. Hein, G. E. (1998). *Learning in the Museum*. New York: Routledge; 3. Hooper-Greenhill, E. (Ed.) (1994). *The Educational Role of the Museum*. London and New York: Routledge; 4. Milutinović, J. (2003). *Humanistički pristup vaspitno-obrazovnoj ulozi muzeja*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine; Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; 5. Šola, T. (2002). *Marketing u muzejima ili O vrlini i kako je obznaniti*. Beograd: Clio; 6. Милутиновић, Ј. (2004). Могућности примене конструктивистичке парадигме на учење у музеју. *Рад Музеја Војводине*, 43-45, 181–187; 7. Милутиновић, Ј. (2006). Савремене теорије и модели учења у музеју и њихова имплементација. *Рад Музеја Војводине*, 47-48, 261–267.

Енглеско-српска контрастивна лексикологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Лексичка семантика и прагматика, Општи принципи превођења, Лексикографија, Матерњи језик

Циљ предмета: да студенти овладају теоријским, методолошким и практичним знањима из контрастивне лексикологије, која ће им омогућити да самостално анализирају поједине лексичке аспекте двају језика, енглеског и српског, у оба смера

Исход предмета: усвојеност релевантних термина и појмова; усвојеност методолошких поступака; способност самосталног истраживања

Садржај предмета:

Теоријска настава:

Контрастивна анализа Л1 и Л2; терцијум компарационис (ТЦ); кореспонденција и еквиваленција. Лексички ниво контрастирања; утврђивање лексичког ТЦ-а; прототип као ТЦ. Контрастирање дескриптивног и асоцијативног значења речи, парадигматских лексичких односа (хипонимија, синонимија, антонимија, лексичка поља и лексички скупови), синтагматских лексичких односа (колокације, идиоми), дословних и пренесених значења (метафоре и метонимије), стручних терминологија; лексичке и појмовне празнине. Теоријски и примењени аспекти опште и специјализоване двојезичне лексикографије.

Практична настава:

Утврђивање и проширивање градива; излагање резултата самосталних истраживачких пројеката.

Препоручена литература:

- Atkins, B. T. S. & Rundell, Michael (2008). *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. Oxford: Oxford University Press.
- Cruse, Alan (2010). *Meaning in Language. An Introduction to Semantics and Pragmatics*. 3rd edition. Oxford: Oxford University Press.
- Cruse, David A. (1986). *Lexical Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dirven, René & Verspoor, Marjolijn H. (eds.). (2004). *Cognitive Exploration of Language and Linguistics*. 2nd edition. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.
- Драгићевић, Рајна (2010). *Лексикологија српског језика*. 2. издање. Београд: Завод за уџбенике.
- Dubuc, Robert (1997). *Terminology. A Practical Approach*. Montréal: Linguatex.
- Ђорђевић, Радмила (2000). *Увод у контрастирање језика*. 4. издање. Београд: Филолошки факултет.
- Fontenelle, Thierry (ed.). (2008). *Practical Lexicography. A Reader*. Oxford: Oxford University Press.
- Kövecses, Zoltán (2010). *Metaphor. A Practical Introduction*. 2nd edition. Oxford: Oxford University Press.
- Krzeszowski, Tomasz P. (1990). *Contrasting Languages. The Scope of Contrastive Linguistics*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.
- Lipka, Leonhard (2002). *English Lexicology. Lexical Structure, Word Semantics and Word-Formation*. Tübingen: Narr.
- Nida, Eugene (1975). *Componential Analysis of Meaning*. The Hague, Paris: Mouton.
- Прћић, Твртко (2008). *Семантика и прагматика речи*. 2., допуњено издање. Нови Сад: Змај.
- Прћић, Твртко (2011). *Енглески у српском*. 2. издање. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Taylor, John R. (2003). *Linguistic Categorization. Prototypes in Linguistic Theory*. 3rd edition. Oxford: Clarendon Press.

Социолингвистика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: знање енглеског језика на нивоу Б2

Циљ предмета

Упознавање студената са основним концептима, начелима и питањима социолингвистике. Развијање компетенција неопходних за самосталан истраживачки рад на пољу социолингвистике.

Исход предмета

Студенти поседују теоријска, научна и методолошка знања из области социолингвистике и способни су за самостални истраживачки рад у овом пољу.

Садржај предмета

Теоријска настава.

Лингвистика и социолингвистика. Језик, култура, друштво. Говорна заједница. Планирање језика, стандардизација. Вишејезичне говорне заједнице: очување језика, губитак језика. Билингвизам. Географско раслојавање језика. Друштвено раслојавање језика. Ситуационо раслојавање језика.

Практична настава.

Методологија социолингвистичких истраживања. Етичност у истраживању. Квантитативно и квалитативно истраживање. Кодирање података. Обрада и тумачење података.

Препоручена литература

Bugarski, Ranko. 1996. *Jezik u društvu*. Beograd: Čigoja, XX vek.

Bugarski, Ranko. 1997. *Jezik u kontekstu*. Beograd: Čigoja, XX vek.

Bugarski, Ranko. 2010. *Jezik i identitet*. Beograd: XX vek.

Chambers, J. K., Trudgill, Peter, Schilling-Estes, Natalie. Eds. 2008. *The Handbook of Language Variation and Change*. London: Blackwell.

Coulmas, Florian. Ed. 1998. *The Handbook of Sociolinguistics*. London: Blackwell.

Holmes, Janet. 2008. *An Introduction to Sociolinguistics*. Harlow: Longman.

Hudson, R. A. 1996. *Sociolinguistics*. 2nd edition. Cambridge: Cambridge University Press.

Labov, William. 2001. *Principles of Linguistic Change. Vol. II. Social Factors*. Malden: Blackwell.

Milroy, L. and Gordon, M. 2003. *Sociolinguistics: Method and Interpretation*. London: Blackwell.

Radovanović, Milorad. 1986. *Sociolingvistika*. Novi Sad: Dnevnik, Književna zajednica Novog Sada.

Radovanović, Milorad. 1997. *Spisi iz kontekstualne lingvistike*. Novi Sad, Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

Spolsky, Bernard. 1998. *Sociolinguistics*. Oxford: Oxford University Press.

Thorne, Sara. 2008. *Mastering Advanced English Language*. Houndmills: Palgrave.

Trudgill, Peter. 2000. *Sociolinguistics. An Introduction to Language and Society*. 4th edition. London: Penguin.

Контрастивна синтакса енглеског и српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да студенти овладају теоријским, методолошким и практичним знањима из области контрастивне синтаксе, те да се оспособе за уочавање и самостално систематско проучавање сличности и разлика између енглеског и српског језика (али и језика уопште) у домену синтаксе.

Исход предмета

Примена теоријских и методолошких знања стечених на курсу у самосталном истраживању.

Садржај предмета

Основне поставке контрастивне лингвистике. Универзална граматика, језичке универзалије. Лексичке и функцијске категорије. Слагање, структурна ограничења и локалност. Фонолошки нереализовани аргументи и слагање. Граматичке функције. Веза између синтаксе и лексикона. Падеж: структурни и лексички падеж, слагање. Врсте предиката и њихова аргументска структура. Повратне заменице и везивање. Ред речи у клаузи и именичкој синтагми; необележен ред речи у реченици и прагматичке функције теме и фокуса. Упитне речи: типологија и универзалије.

Литература

- Cinque, G., Kayne, R. S. (eds.) (2005). *The Oxford Handbook of Comparative Syntax*. Oxford: OUP.
- Халупка Решетар, С. (2011). *Реченични фокус у енглеском и српском језику*. Едиција Е-дисертација, књига 1. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Huddleston, R., Pullum, G. K. (2002). *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge: CUP.
- Krzyszowski, T. (1990). *Contrasting Languages: The Scope of Contrastive Linguistics*. Berlin: Mouton De Gruyter.
- Пипер, П. и др. (ур.) (2005). *Синтакса савременог српског језика: проста реченица*. Београд: Институт за српски језик САНУ: Београдска књига.
- Progovac, Lj. (2005). *A Syntax of Serbian*. Bloomington, Indiana: Slavica.
- Roberts, I. (1997). *Comparative Syntax*. London: Edward Arnold.

Теренска лингвистика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене дипломске академске студије (мастер) српске филологије / одговарајуће студијске групе.

Циљ предмета

Упознавање студената са предметом, задацима и методологијом теренске лингвистике.

Исход предмета

Студенти ће се у оквиру овог курса упознати са техникама структурне анализе језичких података добијених од изворног говорника, на фонолошком, морфолошком и синтаксичком плану, као и са техникама сакупљања речи и састављања речника. Студенти ће стећи практичну способност за сакупљање података на терену, као и способност за примену принципа и за решавање проблема лингвистичке анализе.

Садржај предмета

Типови проучавања језика. Развој теренске лингвистике. Дефиниције и значај теренске лингвистике. Припрема за терен. Етичност на терену. Културни шок. Ризици рада на терену. Планирање рада на терену. Методологија сакупљања грађе. Процес сакупљања грађе. Архивирање података. Писање и публикување граматике циљаног језичког варијетета. Састављање и публикување речника. Публиковање транскрибованих текстова. Етички проблеми након теренског рада. Теренски методи у другим лингвистичким дисциплинама.

Препоручена литература

- Bowern C. (2008). *Linguistic Fieldwork. A Practical Guide*. New York: Palgrave macmillan.
- Chelliah, S. & De Reuse, W. (2011). *The Handbook of Descriptive Linguistic Fieldwork*. London: Springer
- Crowley, T. (2007). *Field Linguistics. A beginner's guide*. New York: Oxford University Press.
- Everret, D. (2008). *Linguistic Fieldwor: A Student Guide*. Cambridge University Press
- Samarin, W. (1967). *Field Linguistics. A guide to Linguistic Field Work*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Историјска лингвистика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене дипломске академске студије (мастер) студије филологије.

Циљ предмета

Овладавање теоријским приступима и методологијом истраживања у историјској лингвистици, те знањима о општим принципима, законитостима, механизмима и узроцима језичког развоја.

Исход предмета

Способност тумачења процеса у историјском развоју језика у светлу основних теоријско-методолошких поставки дисциплине.

Садржај предмета

Историјска лингвистика као дисциплина: предмет, циљ, задаци. Извори и грађа. Методе: унутрашња реконструкција и компаративна метода. Фонолошка промена. Морфолошка промена. Синтаксичка промена. Лексичка и семантичка промена. Узроци (унутрашњи и спољашњи), механизми и принципи промена. Међузависност промена на различитим нивоима, холистички приступ истраживању. Језичка типологија и историјска лингвистика. Когнитивнолингвистички приступ дијахронијским истраживањима.

Aitchison, Jean. *Language Change: Progress or Decay?* Cambridge: University Press, 2002.

Anttila, Raimo. *An Introduction to Historical and Comparative Linguistics*. New York – London: The Macmillan Company, 1972.

Грковић-Мејџор, Јасмина. *Списи из историјске лингвистике*. Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2007.

Jeffers, Robert J., Ilse Lehist. *Principles and Methods for Historical Linguistics*. Cambridge, Mass. London: The MIT Press, 1979.

Lass, Roger. *Historical Linguistics and Language Change*. Cambridge: University Press, 1997.

Meillet, Antoin. *Linguistique historique et linguistique générale*. Paris: Librairie ancienne Honoré Champion, 1948.

Trask, R. L. *Historical Linguistics*. London: Arnold, 1996.

Hock, Hans Henrich. *Principles of Historical Linguistics*. Berlin – New York – Amsterdam: Mouton de Gruyter, 1986.

Hock, Hans Henrich, Brian D. Joseph. *Language History, Language Change and Language Relationship: An Introduction to Historical and Comparative Linguistics*. Berlin – New York: Walter de Gruyter, 1996.

Историјска синтакса српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са основним развојним тенденцијама у српским синтаксичким системима од XII до XIX века.

Исход предмета

Способност тумачења синтаксичких феномена у старосрпским текстовима, те могућност дијахроног образлагања устројености српске синтаксе.

Садржај предмета: 1. Опште карактеристике старосрпске реченице („Спољашњи” и „унутрашњи” аспект реченичног устројства; Формирање модалне и временске реченичне перспективе); 2. Структура прости реченице (Номиналне и интерјекцијске реченичне структуре; Синтаксички статус безличних глаголских форми – инфинитива и партиципских образовања; Субјекатско-предикатске реченичне структуре; Комплементизација; Детерминација); 3. Паратакса (Генеза паратактичких конектора; Копулативне, адверзативне, дисјунктивне, конклузивне, ексклузивне и градационе релације); 4. Хипотакса (Ванјезичке претпоставке и могући системски правци формирања старосрпских хипотактичких структура: вербализација номиналних структура, реанализа паратактичких структура. Генеза релативизатора и конектора као синтаксичких маркера хипотаксе. Хипотактичко уобличавање комплементизације, спацијалности, темпоралности, квалификативности, каузалности, интенционалности, кондиционалности, концесивности, консекутивности, те спецификативности).

Литература

- Грковић-Мејџор, Јасмина. *Списи из историјске лингвистике*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издвачка књижарница Зорана Стојановића, 2007.
- Грицкат, Ирена. *Студије из историје српскохрватског језика*. Београд: Народна библиотека СР Србије, 1975.
- Miklosich, Franz. *Vergleichende Syntax der slavischen Sprachen*. Wien: Wilhelm Braumüller, 1883.
- Павловић, Слободан. *Детерминативни падежи у старосрпској пословноправној писмености*. Нови Сад: Матица српска, 2006.
- Павловић, Слободан. *Старосрпска зависна реченица од XII до XV века*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издвачка књижарница Зорана Стојановића, 2009.
- Павловић, Слободан. Иконићност у старосрпској хипотакси. Јасмина Грковић-Мејџор и Милорад Радовановић (ур.). *Теорија савремене дијахронијске лингвистике и проучавања српског језика*. Београд: САНУ, Одељење језика и књижевности, 2010, 131–149.
- Павловић, Слободан. Реконцептуализација словенске просторне падежне парадигме. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIV/1 (2011): 45–62.
- Павловић, Слободан. Дистрибуција енклитика у старосрпским повељама и писмима XII и XIII века. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIV/2 (2011): 31–52.
- Павловић, Слободан. Елементи неконфигуративне синтаксе у старим словенским писменостима. *Зборник Матице српске за славистику* 80 (2011): 47–62.
- Павловић, Слободан. Позиционирање субјекта, предиката и објекта у старосрпском језику XII и XIII века. *Јужнословенски филолог* LXVIII (2012): 7–26.
- Faarlund, Jan Terje. *Syntactic Change. Toward a Theory of Historical Syntax*. Berlin – New York: Mouton de Gruyter, 1990.
- Harris, Alice, Lyle Campbell. *Historical Syntax in Cross-Linguistic Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press. 1995.

Књижевна имагологија – теорија и метод

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета Овладавање методама анализе књижевних текстова које за предмет имају говор о Другом, о туђим културама и просторима и које као радну претпоставку имају схватање културе као семантичког простора у којем човек конструише и представља себе и друге, историју и друштво.

Исход предмета

Познавање метода анализе говора о Другом.

Садржај предмета

Теоријска настава: Термин имагологија (књижевна или компаратистичка) усвојен крајем шездесетих година да означи студије говора о Другом. Критика вишевековних есенцијалистичких постулата о објективном постојању и разликама међу нацијама и њиховим непроменљивим карактеристикама. Анализа културе као семантичког поља знакова и пракси у којем човек конструише представу о себи и о другима, друштву и историји. Деконструкција механизма говора о Другом. Анализом слика о Другом као идеологизованом културном конструкту до узрока њиховог настанка. Кратак преглед развоја наука које су омогућиле дисциплину књижевне имагологије. Основне категорије: слике, клишеи, стереотипи (ауто и хетеро), њихово порекло, природа и утицај. Књижевност као привилегован простор циркулисања представа као један од многобројних канала њиховог простирања поред публицистике, филма, стрипа, плаката... Интердисциплинарни метод предуслов имаголошких студија – (везе са историјом, антропологијом, социологијом, психологијом, културним и политичким студијама). Значај познавања историјског и идеолошког контекста за настанак и анализу представа. Балканизам и оријентализам. Говор о другом као говор о себи. Стратегије памћења и заборављања. Проблем идентитета.

Студијски истраживачки рад: Рад на одабраним књижевним текстовима.

Препоручена литература

1. D. H. Pageaux, "De l'imagerie culturelle à l'imaginaire", Brunel P. und Chevrel Y. (Hrsg.). Précis de la littérature comparée. PUF: Paris 1989, pp.
2. Цветан Тодоров, Ми и други – француска мисао о људској разноликости, Београд: Библиотека XX век 1994
3. Бенедикт Андерсон, Нација: замишљена заједница, Београд: Плато 1998
4. Урлих Билефелд, Странци: пријатељи или непријатељи, Библиотека XX век: Београд 1998, стр. 107-190.
5. Марија Тодорова, Имагинарни Балкан, Београд: Библиотека XX век 1999
6. Клаус Рот, Слике у главама, Библиотека XX: Београд 2000, стр. 257-324
7. Едвард Саид, Оријентализам, Београд: Библиотека XX век 2000
8. Ерик Хобсбом, Теренс Рејнџер, Измишљање традиције, Београд: Библиотека XX век 2002
9. Павле Секеруш, Miroir français des Slaves du Sud, Београд: Задужбина Андрејевић 2002
10. Ivana Živančević-Sekeruš, Pavle Sekeruš et al. The cultural construction and literary representation of national characters. A critical survey, Amsterdam/New York: Rodopi 2007

О есеју

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Да се студенти упознају са својствима есеја као жанра, као и са основама посебности есејистичких традиција у различитим националним књижевностима

Исход предмета

Студенти докторских студија овладавају знањима о посебностима есеја као жанра и упознати су са историјом и особеностима различитих есејистичких националних традиција.

Садржај предмета

Проблем есеја као жанра – неухватљивост, неодређеност као последице субјективности и хибридности. Тематска разноврсност и различити углови гледања на неограничен број феномена људског искуства. Филозофско-сазнајни контекст: полемички тон есеја о есеју: Адорно vs Лукач; европска есејистичка традиција; има ли есеја у антици; рођење есеја у ренесанси; Монтењ и Бејкон; европски и светски есејисти: Доктор Џонсон, Волтер, браћа Шлегел, Томас де Квинси, Бодлер, Вирџинија Вулф, Тургенев, Емерсон, Торо, В. Бенјамин, Борхес, Сузан Зонтаг, Умберто Еко итд. Традиција српског есеја: И. Секулић, М. Црњански, С. Марић

Препоручена литература Адорно, Теодор (1974) "Есеј као форма", *Ревивија*, 1974, бр. 3, 89-105; Адорно, Теодор (1996) "Есеј о есеју", *Реч*, Београд, бр. 18, 61-63; Аћин, Јовица (1977) "Поступци есеја", *Израз*, Сарајево, XXI, бр. 4. Аћин, Јовица (1996) "Жива вага: исписи и премишљања о есеју", *Реч*, Београд, 1996, бр. 18, 58-60; Бекон, Франсис (1952) *Есеји или савети политички и морални*, Матица српска, Нови Сад; Бензе, Макс, (1976) "О есеју и његовој прози", *Дело*, Београд, XXII, бр. 5, 18-29; Борхес, Хорхе Луис (1995) *Огледало загонетки: есеји о књижевности*, Светови, Нови Сад; Вулф, Вирџинија (1956) "Модерни есеј" у *Есеји*; Београд, 131-145; Лукач, Ђерђ (1973) "О суштини и облику есеја" у *Душа и облици*, Београд 1973, 33-55; Марић, Сретен (1976) "Пропланци есеја", *Дело*, Београд, 1976, XXII, бр. 5, 1-17; Монтењ, Мишел де (1977) *Огледи*, Рад, Београд; Раичевић, Горана (2005) *Есеји Милоша Црњанског*, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Нови Сад.

Као **лектира** препоручују се и следеће антологије: *Енглески есеј* (2003); *Антологија америчког есеја* (2006); *Антологија пољског есеја* (2008); *Антологија немачког есеја* (2009); *Антологија француског есеја* (2010) и појединачна дела одређених писаца.

Биоетика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената са специфичним биоетичким приступом фундаменталним питањима холистички схваћеног живота, која су у непосредној вези са научним и техничко-технолошким прогресом. Интерес за темељна питања живота (првенствено у његовом био-медицинском, а онда и у социјалном погледу) и нови однос према различитим аспектима савремене егзистенције људи, одредили су да биоетика у данашње време постане подручјем великих нада али и снажних контроверзи. Због тога, смисао избора овога студијског предмета на докторским студијама садржан је у успостављању могућности да се студенти не само упознају са моралним дилемама с којима се могу суочити у професионалном и јавном деловању, или напосто оријентишу у савременим биоетичким дискусијама и питањима, него и да формирању самостално мишљење о њима.

Исход предмета

Предмет треба да омогући студентима упознавање с основним правцима и проблемима савремене дискусије о различитим биоетичким питањима.

Садржај предмета

Појам биоетике. Настанак и развој биоетике. Етика и биоетика. Појам живота у филозофији и другим наукама. Темељне позиције у биоетици. Екофилозофија. Нуклеарна технологија и њени изазови. Генетички модификовани организми. Статус животиња и њихова права. Биоетички проблеми у медицини. Еугеника. Вантелесна оплодња. Абортус. Трансплантација органа. Клонирање. Еутаназија. Биоетика и болести зависности. Биоетика и религија. Биоетика и право. Биоетика и политика. Биоетика и економија. Биоетика и медији. Биоетичка едукација.

Препоручена литература

1. Ракић, В., Младеновић, И., Дрезгић, Р., *Биоетика*, Службени гласник, Београд 2012.
2. Крзнар, Т., *Знање и деструкција*, Пергамена, Учит. фак. свеуч. у Загребу, Загреб 2011.
3. Калуђеровић, Ж., „Аристотелово разматрање логоса, „воље” и одговорности код животиња”, у: *Филозофска истраживања*, 122, год. 31, св. 2, Загреб 2011, стр. 311-321.
4. Калуђеровић, Ж., „Биоетичко разматрање достигнућа савремених наука, посебно генетике”, у: *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, књига XXXV-1, Нови Сад 2010, стр. 307-318.
5. Калуђеровић, Ж., „Контроверзе око ГМ или трансгених организама”, у: *АРХЕ*, год. VI, бр. 12, Нови Сад 2009, стр. 159-172.
6. Арамини, М., *Увод у биоетику*, Кршћанска садашњост, Загреб 2009.
7. Човић, А., Госић, Н., Томашевић, Л., (ур.), *Од нове медицинске етике до интегративне биоетике*, Пергамена, Хрв. биоет. друшт., Загреб 2009.
8. Ваљан, В., (ур.), *Интегративна биоетика и изазови савремене цивилизације*, Биоетичко друштво у БиХ, Сарајево 2007.
9. Жарден, Џ.Р. де., *Еколошка етика*, Сл. гласник, Београд 2006.
10. Reich, W.T., *Encyclopedia of Bioethics*, Simon & Schuster – Macmillan, New York 1995.
11. Beauchamp, T. L., Childress, J. F., *Principles of Biomedical Ethics*, Oxford 1994.

Филозофија језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да докторанти буду упознати са историјским развојем филозофског интереса за језик и да добију увид у систематске аспекте проблема језика који су били (а многи још увек јесу) битни за филозофију.

Исход предмета

Исход предмета је да докторанти умеју после исцрпнијег бављења препорученом литературом разазнати шта су специфично филозофски проблеми језика и да препознају који методи и која становишта су од користи приликом њиховог промишљања.

Садржај предмета

Појам филозофије језика. Историја филозофије језика. Антички контекст: логика и реторика. Зачеци критике језика (номинализам, енглески емпиризам). Критика метафизичког језика (логички позитивизам) и језик науке као парадигма. Семиотика и емпиријска наука о језику. Структурализам и деконструкција. Аналитичка филозофија. Херменеутика. Систематски проблеми: појам значења. Разлика између значења и смисла. Логика исказа и судова. Језик и мета-језик. Прагматика, језичке игре, теорија говорних чинова (*speech acts*). Универзалност метафоре. Идеолошка злоупотреба језика.

Препоручена литература

1. Аристотел: *Реторика*, Плато, Београд 2000, 2. Витгенштајн, Л.: *Филозофска истраживања*, Нолит, Београд 1969, 3. Дејвидсон, Д.: *Истраживања о истини и интерпретацији*, Деметра, Загреб 2000, 4. Дерида, Ж.: *О граматологији*, Веселин Маслеша, Сарајево 1976, 5. Гадамер, Х.-Г.: *Истина и метода*, Веселин Маслеша, Сарајево 1978, 6. Хајдегер, М.: *Мишљење и певање*, Нолит, Београд 1982, 7. Хумболт, В. фон: *Увод у дело о кави језику и други огледи*, Књижевна заједница Новог Сада, Нови Сад 1988, 8. Јовановић, М.: *Имперсоналије*, Плато, Београд 2001, 9. Карнап, Р.: *Философија и логичка синтакса*, Јасен, Никшић 1999, 10. Касирер, Е.: *Филозофија симболичких облика. Део 1: Језик*, Књижевна заједница Новог Сада, Нови Сад 1985, 11. Платон: *Кратил ...*, Плато, Београд 2000, 12. Рикер, П.: *Жива метафора*, Графички завод Хрватске, Загреб 1981, 13. Серл, Џ. Р.: *Говорни чинови*, Нолит, Београд 1991, 14. Смиљанић, Д.: *Синестетика*, Адреса, Београд 2011, 15. Строл, Е.: *Аналитичка филозофија у двадесетом веку*, Дерета, Београд 2005.

Психолингвистика са квантитативном лингвистиком

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са основним појмовима психолингвистике и квантитативне лингвистике;
- са актуелним теоријама обраде и продукције језика;
- са основама савременог интердисциплинарног истраживачког програма који се бави језиком и који обухвата лингвистику, психологију, рачунарство, математику, теорију информације, статистику, когнитивне науке, вештачку интелигенцију итд.;
- са значајем који увид у квантитативну структуру језика има за савремене теорије когнитивног функционисања.

б) Оспособљавање студената:

- за самостална постављање проблема и праваца у области језика;
- за самостално извођење квантитативних истраживања на различитом језичком материјалу.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса:

- познаје основне појмове психологије језика;
- познаје основне појмове квантитативне лингвистике;
- разуме значај психолошких знања за лингвистичка истраживања и значај лингвистичких знања за психолингвистичка истраживања;
- разуме значај математичких концепата за разумевање структуре језика, као и разумевање когнитивне основе језика;
- буде способан да, сходно својим интересовањима и полазним компетенцијама, изведе квантитативно истраживање у области психолингвистике.

Садржај предмета

(1) Теоријска настава

ПСИХОЛИНГВИСТИКА: I Нивои описа језика и концепт ""психолошког значаја"", односно, ""когнитивног значаја"" описа језичког феномена. II Био-психолошке основе језика. III Усвајање језика - језички развој. IV Језичка продукција. V Перцепција или разумевање језика. VI Језик - значење - знање. VII Посебне теме: билнгвизам и мултилингвизам; језички дефицити и поремећаји језичких функција; различите технике испитивања перцептивних и когнитивних аспеката језика.

КВАНТИТАТИВНА ЛИНГВИСТИКА: I Формално-математичко описивање језичких феномена. II Статистичка анализа језичких феномена. III Рачунарски подржано моделовање језичких феномена. IV Језички корпуси и остале врсте језичких база - основне карактеристике и њихов значај за проучавање језика.

(2) Практична настава

Писање теоријског рада из области психолингвистике или квантитативне лингвистике. Развијање рачунарски подржаног модела обраде језика или статистичка обрада језичких података и усмено презентовање резултата.

Препоручена литература

Gaskell, M. G. (2007). The Oxford Handbook of Psycholinguistics. Oxford: Oxford University Press.

Harley, T. A. (2008). The Psychology of Language: From data to theory. Hove: Psychology Press.

Traxler, M., J., & Gernsbacher, M., A. (2006). Handbook of Psycholinguistics. New York: Academic Press

Whitney, P. (1997). The Psychology of Language. Boston: Houghton Mifflin.

Manning, C. D. and Schuetze, H. (2000). Foundations of Statistical Natural Language Processing. Cambridge: The MIT Press.

Jurafsky, D. and Martin, J. H. (2000). Speech and Language Processing. New Jersey: Prentice Hall.

Baayen, R. H. (2008). Analyzing Linguistic Data. Cambridge: Cambridge University Press.

ЕПСКО ПЕСНИШТВО СРПСКОГ ПРЕДРОМАНТИЗМА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Нема

Циљ предмета: Овладавање знањима о кључним поетичким и жанровским одликама српског предромантизма. Дијахронијско и синхронијско проучавање опуса аутора историјских и религиозних епова, који пружају релевантан увид у примарне стилске и тематске одлике епског песништва српског предромантизма.

Исход предмета: Познавање поетике и примарних жанровских карактеристика, развијање способности за уочавање објективног статуса аутора историјских и религиозних епова у српској књижевности на, прелазу из 18. у 19. век, као и стицање представа о ширем књижевноисторијском и културном контексту, у коме они стварају.

Садржај предмета: *Теоријска настава*

Поред детаљне анализе књижевноисторијског значаја религиозних и историјских спева, превасходно у контексту модерног превредновања српске књижевне традиције, посебна пажња ће бити посвећена апстраховању поетичких карактеристика несумњиво кохерентног жанровског феномена. Свеобухватно сагледавање кључних елемената у структури религиозних епова, засновано је на претпоставци о примарном значају следећих аспеката: улози и значају аутопоетичких исказа у предговорима религиозних епова, избору ликова и тема, имплицитном утицају предромантичког сензибилитета на иновативну обраду (догматских) тема из библијске и ранохришћанске традиције, као и потрази за оригиналним ауторским печатом у обради старозаветних и новозаветних предлога.

Практична настава (рад на текстовима)

Викентије Ракић, *Житије светог и праведног Алексија човека божјија, Жертва Аврамова, Историја от Сосане: из светог пророка Данила гл.13, Житије свјатаго и праведног Јосифа прекрасног, Историја о разоренију последњем свјатаго града Јерусалима, Житија иже во свјатих отца нашег Василија Великог*; **Милован Видаковић**, *Историја о прекрасном Јосифу, Млади Товија, Путешествије у Јерусалим, Песн ироическа о свјатом великомученику Георгију*; **Константин Маринковић**, *Плач Рахили или избијеније младенцев на повеленије Ирода царја Јудејског*; **Гаврило Ковачевић**, *Јудит мечем Олоферну главу усекнувши тем Јудеју освободивши*.

Препоручена литература

Дамјанов, Сава, *Вртови нестварног: огледи о српској фантастици*, Службени гласник: Београд, 2011.

Дамјанов, Сава, *Нова читања традиције 1-3*, Службени гласник: Београд, 2012.

Дрејн, Џон, *Увођење у Стари завет*, Клио: Београд, 2003.

Дрејн, Џон, *Увођење у Нови завет*, Клио: Београд, 2004.

Ераковић, Радослав, *Епско песништво српског предромантизма*, Матица српска: Нови Сад, 2008. **Ераковић, Радослав**, *Скице рубних простора књижевног наслеђа*, Службени гласник: Београд, 2009.

Ераковић, Радослав, **Милован Видаковић**: *први српски бестселер писац* (у књизи: „Милован Видаковић“), ИЦ МС: Нови Сад, 2011.

Јаус, Ханс Роберт, *Естетика рецепције*, Нолит:Београд, 1978.

Милин, Драган, *Увод у Свето писмо Старог завета*, СПЦ: Београд, 1991.

Павић, Милорад, *Предромантизам*, Научна књига: Београд, 1991.

Прац, Марио, *Агонија романтизма*, Нолит: Београд, 1974.

Расел, Џефри, *Принц таме*, Понт: Београд, 1995.

Есејистика у руској књижевности 19. и 20. века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са традицијом руског есејизма/есеја током два века. Уочавање научне, филозофске и уметничке саставнице есеја.

Исход предмета

Студенти су оспособљени за препознавање есејистичких поступака на средокраћи књижевности, филозофије и науке.

Садржај предмета

Теоријска настава

Историја жанра. Метод есејистичког мишљења (упознавање стварности преко самоспознаје, успостављање дијалога са самим собом, синкретизам аутора, наратора и јунака). Личност есејисте. Есеја. Књижевно-критичка есејистика. Религиозно-филозофска есејистика. Кулинарска есејистика. Градословље.

Практична настава:

Детектовање есејизма унутар других жанрова (успомене, дневници, писма, исповест, проповед, мемоари, путопис, роман). Читање и анализа есеја. А. Радишчев, *Путовање из Петербурга у Москву*; А. Пушкин, *Путовање у Арзрум*; Н.В. Гогољ, *Избрана места из преписке с пријатељима*; А. Херцен, *Прошлост и размишљања*; Ф.М. Достојевски, *Пишчев дневник*, Л.Н. Толстој, *Исповест*; В.В. Розанов, *Људи месечеве светлости*; О. Манделштам, *Разговор о Дантеу, Реч и култура, О природи речи*; В. Шкловски, *Хамбуршки рачун, Потез коњем*; Ј. Ољеша, *Ни дана без ретка*; В. Катајев, *Трава заборава*; А. Битов, *Пушкински дом*. Ј. Бродски, М. Епштејн, П. Вајл, А. Генис, Б. Парамонов, С. Гандлевски, Т. Толстој и Ј. Шиферс као есејисти.

Литература

Абрам Терц (1999) *Прогулки с Пушкиным*, в: *Путешествие в Черную речку*, Москва, Захаров.

Епштејн, М. (1997) *Есеј*, Београд Народна књига/Алфа.

Миркина, З. (2008) *Избранные эссе. Пушкин, Достоевский, Цветаева*, Москва, Модерн.

Миркина, З., Померанц Г. (2012) *В тени Вавилонской башни*, М.-СПб, Центр гуманитарных инициатив.

Moravcevic N. (2005) *Selected Essays*, Београд, Stubovi kulture.

Набоков, В. (2012) *Лекции по русской литературе*, СПб, Азбука.

Померанц, Г. (2012) *Записки гадкого утенка*, М.-СПб. Центр гуманитарных инициатив.

Рахматуллин, Р. (2009) *Две Москвы или метафизика столицы*, Москва, Аст.

Рубинштейн, С. (1998) *Случаи из языка*, Санкт-Петербург, изд. Ивана Лембаха.

Синявский А.Д. (2001), *Иван-дурак. Очерк русской народной веры*, Москва, Аграф.

Frank J. (2010) *Between Religion and Rationality: Essays in Russian Literature and Culture*, Princeton University Press.

Цветаева, М. (1988) *Поэт и время, Искусство при свете совести, Поэт-альпинист в: Сочинения*, Москва, Художественная литература.

Шестов Л.И. (1971) *Апофеоз беспочвенности. Опыт адогматического мышления*, Paris, YMCA-PRESS.

Шкловский, В.Б. (1990), *Гамбургский счет*, Москва, Советский писатель.

Шкловский, В.Б. (1999), *Ход коня*. Москва, изд. Соль.

ПАВИЋ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета: Овладавање знањима о кључним поетичким и стилским одликама стваралаштва Милорада Павића. Дијахронијско и синхронијско проучавање његових репрезентативних остварења, на основу чега би требало да се стекне релевантан увид у примарна тематска и жанровска обележја ауторовог богатог опуса.

Исход предмета: Познавање (ауто)поетике, жанрова, као и доминантних тематско-мотивских карактеристика ауторовог опуса. Развијање способности за сагледавање статуса једног од најзначајнијих стваралаца у савременој српској књижевности, посебно на прелазу из 20. у 21. век. Стицање представа о ширем књижевном и културном контексту, у чијим су оквирима настајале књижевноисторијске студије, есеји, поезија и проза Милорада Павића.

Садржај предмета: Теоријска настава - 1. *Историја књижевности као синтеза и као грађа:* а) Језичко памћење и мреже интертекста: од Пушкина до В.Илића. Венцловић и „Бразде“. б) Барок као лавиринт, огледало и симбол. в) Класицизам и предромантизам: европски контекст српске књижевности и културе. 2. *Поетски и приповедачки дискурс:* а) Византијски цивилизацијски као тема и као надахнуће. б) Фантастика као (литерарна) судбина. в) Трансжанровска и међужанровска текстуалност као слутња постмодернизма. 3. *Романи:* а) Од нових (интерактивних) форми до хипертекста. б) *Ars combinatoria-Ars semiosis*. в) „Роман као држава“: Роман као Велики Код.

Студијски истраживачки рад – рад на текстовима: *Палимпсести: песме, Војислав Илић и европско песништво, Историја, сталеж и стил: језичко памћење и песнички облик, Рађање нове српске књижевности: историја српске књижевности барока, класицизма и предромантизма, Антологија српске прозе постмодерног доба* (приредио Александар Јерков); *Нова (постмодерна) српска фантастика* (приредио Сава Дамјанов). *Роман као држава и други огледи* (Београд, 2005), *Сабрана дела Милорада Павића у 10 књига* (Београд, 1996).

Препоручена литература

Бабић, Сава, *Милорад Павић мора причати приче*, Тардис: Београд, 2010.

Дамјанов, Сава *Вртови нестварног: огледи о српској фантастици*, Службени гласник: Београд, 2011.

Дамјанов, Сава, *Нова читања традиције 1-3*, Службени гласник: Београд, 2012.

Дамјанов, Сава, *Шта то беше српска постмодерна?*, Службени гласник: Београд, 2012.

Делић, Јован, *Хазарска призма*, Просвета:Београд, 1991.

Михајловић, Јасмина, *Био-библиографија Милорада Павића* (у књизи: Милорад Павић, *Сабрана дела Милорада Павића у 10 књига; књига 1. - Анахорет у Њујорку*), Драганић:Земун, 1996, стр. 165-416.

Павићеви палимпсести (тематски зборник, приредио Сава Дамјанов), Фондација Рачанска баштина: Бајина Башта, 2010.

Пијановић, Петар, *Павић*, Филип Вишњић: Београд, 1998.

Интернет извори: <http://www.khazars.com/recepcija/tekstovi-o-pavicu/>

ПСИХОЛОГИЈА МЕЋУГРУПНИХ ОДНОСА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са основним принципима психологије група, специфичностима групе као и врстама и облицима групног деловања; са практичном применом социјалне психологије и других грана психологије и психолошких процеса на функционисање група и појединаца унутар група; са основним принципима међугрупних односа и међугрупних конфликта

б) Оспособљавање студената:

- за разумевање основних проблема којима се бави психологија група, као и могућностима решавања тих проблема; за разумевање основних фактора који доводе до специфичних промена понашања људи у групи ; за примену стечених знања у пракси у мултикултуралној и мултиетничкој средини

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Повеже стечена знања са знањима из других области омладинског рада у заједници
- уочи важне процесе за настанак и развој група као и њихово функционисање;

разуме и буде способан да објасни међугрупне односе и конфликте као и да примењује стечена знања у решавању унутаргрупних и међугрупних сукоба

Садржај предмета

Теоријска настава

Настава на овом курсу биће усмерена на чиниоце који доводе до настанка група као и специфичности које носи групно насупрот индивидуалном понашању. Такође, на курсу ће бити обрађене и теме везане за врсте група а дискутоваће се и о карактеристикама сваке од њих. Једна од битних тема овог курса биће и функционисање група и настанак и развој групне кохезивности, као и питање вођства унутар група. На крају, део курса биће посвећен и међугрупним односима, и то како односима сарадње међу групама тако и конфликтима и сукобима међу групама.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Практични део наставе бавиће се провером и применом усвојених концепата у пракси, као и креирањем програма за превенцију конфликта међу групама

Литература

Hewstone and Stroebe (2004). *Социјална психологија: Еуропске перспективе*. Загреб, Наклада Слап.

Hewstone, M. , Manstead, A. S. R. , Stroebe, W. (2005) Blackwell Handbook of Social Psychology. Oxford, Blackwell Publishers.

Brown, Rupert (2006). *Grupni procesi : dinamika unutar i između grupa*. Zagreb, Naklada Slap

Одабране теме из психологије образовања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената:

- са различитим истраживачким подрчијима у психологији образовања, са теорисјким моделима и истраживачким парадигмама;

Оспособљавање студента:

- за упоређивање и вредновање различитих теорија и модела, уз адекватан одабир актуелне и релевантне литературе
- за самостално спровођење истраживања различитих образовно-психолошких проблема, за самосталну обраду, тумачење и презентацију резултата истраживања

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- упоређује и вреднује различите теоријске моделе и врши адекватан одабир литературе
- самостално формулише теоријски засноване и релевантне истраживачке проблеме и изабере адекватне истраживачке нацрте
- самостално спроведе истраживање, тумачи и презентује истраживачке резултате
- покаже продубљено познавање теоријских модела и корпуса емпиријских налаза у различитим областима истраживања у оквиру психологије образовања

Садржај предмета

Фактори школског успеха и подбацавања; Мотивација за учење у школском и ваншколском контексту; Саморегулисано учење; Проблеми даровитости у школском контексту; Детерминанте развоја академских вештина (читања, писања, математичких операција); Метакогниција у образовној теорији и пракси; Развој егзекутивних функција и њихова веза са школским успехом и тешкоћама у учењу; Уверења и ставови наставника, родитеља и ученика о образовању; Инклузија у образовању; Проблеми евалуације у васпитно-образовном раду; Импликације резултата емпиријских истраживања у образовању на образовну политику и друге теме.

Препоручена литература

- Alexander, P.A., Winne, P.H. (Eds.) (2006). *Handbook of Educational Psychology*, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers
- Gage, N.L., Berliner, D.C. (1998): *Educational Psychology*, Houghton Mifflin Company, Boston, New York
- Hacker, D.J., Dunlosky, J., Greasser, A.C. (1998). *Metacognition in Educational Theory and Practice*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Heller, K.A., Mönks, F.J., Sternberg, R. J. & Subotnik, R.F. (Eds.) (2000). *International Handbook of Giftedness and Talent*. Oxford: Elsevier science.
- Peacock, G.G, Ervin, R.A., Daly, E.J. & Merrell, K.W. (2010). *Practical handbook of school psychology: effective practices for 21st century*. New York: The Guilford Press.
- Wentzel, K. R. & Wigfield, A. (2009). *Handbook of motivation at School*. Routledge, New York, London: Routledge, Tylor & Francis Group.
- Sternberg, R. & Davidson, J.E. (Eds.) (2005). *Conceptions of Giftedness*. Cambridge: Cambridge University Press.

Методи и модели у психологији личности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са савременим теоријским моделима у психологији личности
- са различитим истраживачким парадигмама у психологији личности
- са методолошким проблемима у вези са истраживањима личности

б) Оспособљавање студената:

- за разликовање основних теоријских праваца у психологији личности
- за проблемски приступ теоријама и моделима личности
- за проблемски приступ истраживању личности
- за креирање основних истраживачких нацрта у психологији личности

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- покаже свеобухватно познавање и проблемски приступ теоријама и моделима личности
- покаже разумевање различитих истраживачких парадигми у оквиру психологије личности
- покаже свеобухватно разумевање методолошких проблема у вези са проучавањем личности
- самостално уочава проблеме истраживања и креира нацрт истраживања

Садржај предмета

Теоријска настава

I Проблеми психологије личности: питања структуре, динамике и развоја личности; II Методолошки проблеми повезани са проценом личности: прикупљање информација; медији процене; нацрти истраживања; поузданост мерења; валидност мерења; факторска анализа; III Основни истраживачки проблеми психологије личности: репрезентативност узорка варијабли личности, општи проблеми у вези са упитничким мерењем особина и главни методолошки приступи IV - Савремени теоријски модели у психологији личности: лексички модели; психобиолошки приступи личности; когнитивни модели; емоције и емоционална регулација; индивидуалне разлике у физиолошком реаговању; стрес; coping стратегије; V - прикази научних радова из домаће или стране периодике, претраживање интернета

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Литература

- Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). Личност – методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију
- Kaprara, Ђ. V. i Ћervone, D. (2003). *Ličnost – determinante, dinamika i potencijali*. Beograd, Dereta
- Carver, C. S. & Scheier, M. F. (2000). *Perspectives on personality*. Boston: Allyn and Bacon
- Pervin, L. A. & John, O. P. (1999): *Handbook of Personality: Theory and Research*. New York: The Guilford Press
- Stelmack, R. M. (2004). *On the psychobiology of personality: essays in honor of Marvin Zuckerman*. Amsterdam, Elsevier Ltd.

Назив предмета: Компаративна политичка анализа
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: /
Циљ предмета Предмет има за циљ да оспособи студенте за самостална компаративна истраживања политичких система у различитим областима друштвених наука и у контексту различитих политичких феномена. То подразумева: (1) савлађивање напредних концептуалних и методолошких оквира компаративног истраживања на нивоу држава и политичких система (друштвени механизми, ендогени процеси, каузално закључивање); (2) познавање <i>multilevel</i> статистичких метода у циљу компаративне анализе на више просторних и временских нивоа, као и техника анализе временских серија за компаративну анализу лонгитудиналних података; (3) и практичан рад кроз примењено компаративно истраживања на основу јавно доступних отворених скупова података.
Исход предмета Студенти су оспособљени да самостално врше компаративна истраживања политичких система на глобалном нивоу. Студенти познају структуру и садржај најважнијих отворених скупова података у компаративним истраживањима политике (V-Dem, ESS, ESV, WVS, ANES, CSES) и могу да успешно да на основу постављеног истраживачког проблема лоцирају одговарајући скуп података, осмисле нацрт компаративног истраживања, примене одговарајуће статистичке методе и презентују добијене резултате. У склопу практичног рада на овом предмету студенти ће се упознати са основама рада у статистичком софтверу <i>JASP</i> и кроз практичне примере упознаће се са основама рада у програмском језику <i>R</i>.
Садржај предмета Методологија савремених компаративних истраживања политике: подаци, објашњења, поређења и питање каузалности. Отворени подаци у компаративним анализама политике. Статистички оквири компаративних истраживања - временске и просторне димензије. Национални, субнационални и лични ефекти - <i>multilevel</i> модели. Анализа временских серија. <i>Одабране истраживачке теме:</i> динамика демократизације у 21. веку, задовољство демократијом, затварање и институционализација партијских система, политички ставови и јавно мњење, политичка поларизација, популизам, социјална политика и држава благостања
Препоручена литература Bértoa, F. C., & Enyedi, Z. (2021). <i>Party system closure: Party alliances, government alternatives, and democracy in Europe</i>. Oxford University Press. Lahusen, C. (2021). <i>The political attitudes of divided European citizens: Public opinion and social inequalities in comparative and relational perspective</i>. Routledge. Coppedge, M. (2012). <i>Democratization and research methods</i>. Cambridge University Press. Caramani, D. (2013). <i>Komparativna politika</i>. Zagreb, Fakultet političkih znanosti. Lichbach, M. I., & Zuckerman, A. S. (Eds.). (2009). <i>Comparative politics: Rationality, culture, and structure</i>. Cambridge University Press. Dassonneville, R., & McAllister, I. (2021). Are they different? A comparative study of European populist party members. <i>Party Politics</i>, 13540688211060652. https://doi.org/10.1177/13540688211060652 Eger, M. A. (2010). Even in Sweden: The Effect of Immigration on Support for Welfare State Spending. <i>European Sociological Review</i>, 26(2), 203–217. https://doi.org/10.1093/esr/jcp017 Martini, S., & Quaranta, M. (2019). Political support among winners and losers: Within- and between-country effects of structure, process and performance in Europe. <i>European Journal of Political Research</i>, 58(1), 341–361. https://doi.org/10.1111/1475-6765.12284 Mazepus, H., & Toshkov, D. (2021). Standing up for Democracy? Explaining Citizens' Support for Democratic Checks and Balances. <i>Comparative Political Studies</i>, 00104140211060285. https://doi.org/10.1177/00104140211060285 McCoy, J., Rahman, T., & Somer, M. (2018). Polarization and the Global Crisis of Democracy: Common Patterns, Dynamics, and Pernicious Consequences for Democratic Polities. <i>American Behavioral Scientist</i>, 62(1), 16–42. Meijers, M. J., & Zaslove, A. (2020). Measuring Populism in Political Parties: Appraisal of a New Approach. <i>Comparative Political Studies</i>, 001041402093808. https://doi.org/10.1177/0010414020938081

Назив предмета: Друштвене промене и социјални рад
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: -
Циљ предмета Главни циљ предмета јесте разумевање различитих друштвених промена, као и улоге социјалног рад(ник)а у том домену. Поред тога, овај курс ће размотрити и теоријске приступе и перспективе промене на нивоу појединца, породице (и/или групе) и заједнице, као и њихове импликације у пракси социјалног рада и социјалне заштите. Даље, курс ће тежити и разматрању питања глобалне и локалне трансформације социјалног рада као дисциплине и праксе која је условљена друштвеним, политичким и економским околностима.
Исход предмета - Разумевање друштвених промена; - Разумевање утицаја социјалног рад(ник)а у процесу друштвених промена; - Идентификовање теорија које су релевантне у проучавању друштвених промена; - Препознавање ризичних популација и мапирање снага и ризика корисника; - Примена одређених перспектива и приступа промене на конкретне случајеве из праксе социјалног рада; - Разумевање феномена одрживог развоја и импликације на праксу социјалног рада.
Садржај предмета Социјални рад и социјална заштита: појам и дефинисање; друштвене промене, социјална правда и социјални рад; идентификација теоријских перспектива које су усмерене на друштвене промене; еколошка перспектива и друштвене промене; реципрочни односи између људског понашања и друштвеног окружења; социјалне услуге и друштвене промене; социјални радници као агенси друштвених промена; одрживи развој и импликације на праксу социјалног рада; етичке дилеме и изазови у пракси социјалног рада.
Препоручена литература Jimenez, J., E. M. Pasztor, R. M. Chambers and C. P. Fujii (2015). <i>Social Policy and Social Change Towards the Creation of Social and Economic Justice</i> . Washington: SAGE. Marsiglia, F. F., S. S. Kulis, S. S. Kulis & S. Lechuga-Pena (2016). <i>Diversity, Oppression, and Change. Culturally Grounded Social Work</i> : New York: Oxford Press. Martyn, H. (2000). <i>Developing Reflective Practice, Making Sense of Social Work in a World of Change</i> . Bristol: The Policy Press. Walther, C. C. (2020). <i>Humanitarian Work, Social Change, and Human Behavior</i> . Cham, Switzerland: Palgrave Macmillan.

Назив предмета: Маргинализоване групе
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Нема претходних услова
Циљ предмета Разматрање појма, типова, карактеристика и друштвеног положаја маргинализованих група (бескућника, (бивших) затвореника/малолетних делинквената, лица која злоупотребљавају алкохол и дроге, ментално оболелих особа, особа са инвалидитетом, сексуалних радника, избеглица/имиграната, националних мањина и других), као и различитих теоријских перспектива о узроцима и последицама маргинализације. Анализа кључних концепата (депривације, вулнерабилности, дискриминације, експлоатације, стигматизације, стереотипа, предрасуда, социјалне искључености, инклузије) и методолошких приступа у овој области проучавања. Анализа димензија и индикатора социјалне искључености. Критичко преиспитивање постојећих стратегија де-маргинализације и социјалног укључивања и рад на осмишљавању истраживачких пројеката у овој области проучавања.
Исход предмета Овладавање научно-категоријалним апаратом из области маргинализованих група. Познавање, разумевање, вредновање и упоређивање савремених теоријских приступа и трендова у области маргинализованих група. Уочавање и формулисање теоријски заснованих и релевантних истраживачких проблема у области маргинализованих група, као и способност самосталног спровођења, тумачења и презентовања резултата теоријско-емпиријског рада у овој области проучавања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам, типови и карактеристике маргинализованих група; друштвени положај маргинализованих група; основне теоријске перспективе о узроцима и последицама маргинализације: структурално-функционална перспектива, конфликтна перспектива, екосистемска перспектива, конструктивистичка перспектива и теорија етикетања; дефинисање, димензије и индикатори социјалне искључености; анализа постојећих стратегија де-маргинализације и социјалног укључивања маргинализованих особа. <i>Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)</i> Проучавање основне и шире литературе која репрезентује основне теме и проблеме из домена маргинализованих група. Активно укључивање студената у наставу кроз самосталне интерпретације и групне дискусије на тему актуелних проблема у области маргинализованих група.
Препоручена литература Babović, M. (ur.)(2011). <i>Socijalno uključivanje: koncepti, stanje, politike</i> . Beograd: SeConS I ISI FF. Bilinović Rajačić, A. i J. Čikić (2021). <i>Beskućništvo: teorija, prevencija, intervencija</i> . Novi Sad: Filozofski fakultet. Opalić, P. (2008). <i>Psihijatrijska sociologija</i> . Beograd: Zavod za udžbenike. Ignjatović, Đ. (2009). <i>Teorije u kriminologiji</i> . Beograd: Pravni fakultet. Mijalković, S. (2009). <i>Suprotstavljanje trgovini ljudima i krijumčarenju migranata</i> . Beograd: Službeni glasnik: Institut za uporedno pravo. Nikolić-Ristanović, V. (2009). <i>Trgovina muškarcima u Srbiji</i> . Zemun: Prometej. Žarković, B., M. Petrović i M. Timotijević (2012). <i>Bez kuće, bez doma: rezultati istraživanja beskućništva u Srbiji</i> . Beograd: Housing Center. Jakšić, B i G.Bašić (2005) <i>Umetnost preživljavanja – Gde i kako žive Romi u Srbiji</i> . Beograd: Disput. Wacquant, L. (2008). <i>Urban Outcasts: A Comparative Sociology of Advanced Marginality</i> . Cambridge: Polity Press. Bhopal, K. and R. Deuchar (eds.) (2016). <i>Researching Marginalized Groups</i> . New York: Routledge.